รหัสโครงการ SUT1-104-55-12-19

รายงานการวิจัย

ความหลากหลายของสัตว์เลี้ยงลูกด้วยน้ำนม นก สัตว์เลื้อยคลาน สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก และปลา ในพื้นที่ปกปักพันธุกรรมพืช อพ.สธ. เขื่อนน้ำพุง จังหวัดสกลนคร

Biodiversity of Mammals, Birds, Reptiles, Amphibians and Fishes in Plant Genetic Protection Area of RSPG, Nampung Dam, Sakon Nakhon

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจาก

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

ผลงานวิจัยเป็นความรับผิดชอบของหัวหน้าโครงการวิจัยแต่เพียงผู้เดียว

รหัสโครงการ SUT1-104-55-12-19

รายงานการวิจัย

ความหลากหลายของสัตว์เลี้ยงลูกด้วยน้ำนม นก สัตว์เลื้อยคลาน สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก และปลา ในพื้นที่ปกปักพันธุกรรมพืช อพ.สธ. เขื่อนน้ำพุง จังหวัดสกลนคร

Biodiversity of Mammals, Birds, Reptiles, Amphibians and Fishes in Plant Genetic Protection Area of RSPG Nampung Dam, Sakon Nakhon

คณะผู้วิจัย

หัวหน้าโครงการ

ผศ.ดร.พงศ์เทพ สุวรรณวารี

สาขาวิชาชีววิทยา สำนักวิชาวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

ผู้ช่วยวิจัย

1. นายศราวี อรุณ
2. นางสาวจิระภา สุวรรณรัตน์
3. นางสาวสุดารัตน์ เฮงบุญมี
4. Mr. Colin T. Strine

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ปีงบประมาณ พ.ศ. 2555

ผลงานวิจัยเป็นความรับผิดชอบของหัวหน้าโครงการวิจัยแต่เพียงผู้เดียว

ตุลาคม 2556

กิตติกรรมประกาศ

โครงการวิจัยนี้ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ประจำปี พ.ศ. 2555 ภายใต้โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) เนื้อหางานวิจัยเรื่องนี้สำเร็จและลุล่วงโดยได้รับความอนุเคราะห์จากหลายฝ่าย ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ทุกท่านจากโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ ที่ทำหน้าที่อำนวยการและประสานงานในทุกด้าน ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ทุกท่านจากการไฟฟ้าฝ่ายผลิต (กฟผ.) เขื่อนน้ำพุง จังหวัดสกลนคร เจ้าของสถานที่ที่ให้ความสะดวกด้านที่พัก อาหาร และความสะดวกเรื่องการเดินทางระหว่างเส้นทางต่างๆ ในพื้นที่วิจัย ด้านไมตรีจิต ตลอดทั้งทีมงานอำนวยการจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี (เจ้าหน้าที่จากกลุ่มงานอุทยานการเรียนรู้สิรินธร เทคโนธานี) ผู้ร่วมวิจัยทุกท่าน ที่ช่วยสร้างบรรยากาศการวิจัยที่ดี ช่วยเหลือเกื้อกูล และร่วมแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน ท้ายที่สุดขอขอบคุณสาขาวิชาชีววิทยา สำนักวิชาวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ที่ให้การสนับสนุนการวิจัยในครั้งนี้เป็นอย่างดี

คณะผู้วิจัย

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

บทคัดย่อ

การศึกษาในครั้งนี้ดำเนินการในพื้นที่ปกปักพันธุกรรมพืช อพ.สธ. เขื่อนน้ำพุง จังหวัดสกลนคร ซึ่งประกอบด้วยป่าเต็งรังและป่าเบญจพรรณ ทำการสำรวจเป็นจำนวน 4 ครั้ง ระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2554 และสิงหาคม 2555 โดยใช้วิธีการสำรวจทั้งโดยตรงและทางอ้อม เช่น การกำหนดแนวเส้นและจุดสำรวจ การติดตั้งกับดักแบบกรวย การใช้กรงดักสัตว์ การใช้ตาข่าย และการสัมภาษณ์ เป็นต้น จากการสำรวจพบสัตว์มีกระดูกสันหลังรวมทั้งสิ้น 172 ชนิด ประกอบด้วย สัตว์เลี้ยงลูกด้วยน้ำนม 7 ชนิด นก 93 ชนิด สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก 10ชนิด สัตว์เลื้อยคลาน 22 ชนิด และปลาอีก 40 ชนิด เมื่อพิจารณาสถานภาพทางการอนุรักษ์พบว่า 100 ชนิด จัดเป็นสัตว์ป่าคุ้มครองของไทย และมีเพียง 7 ชนิดที่จัดอยู่ในบัญชีแดง (Red list data) ตามการจัดสถานภาพทางการอนุรักษ์สัตว์ป่าของ IUCN 2012 และการสำรวจในครั้งนี้ไม่พบสัตว์ป่าขนาดใหญ่ เนื่องจากการบุกรุกของชาวบ้านและสัตว์เลี้ยง เช่น วัว ควาย หมา และแมว เป็นต้น นอกจากนี้เนื่องจากพื้นศึกษาอยู่ใกล้กับชุมชน จึงทำให้ง่ายในการเข้ามาล่าสัตว์ป่า ดังนั้นจึงควรเร่งสร้างความตระหนักด้านการอนุรักษ์สัตว์ป่าแก่ชาวบ้านและชุมชนโดยรอบพื้นที่ รวมทั้งควรกำหนดแนวเขตพื้นที่ปกปักพันธุกรรมพืชให้ชัดเจนอีกด้วย

คำสำคัญ: สัตว์ ความหลากหลายทางชีวภาพ ป่าเขตร้อน การอนุรักษ์ สัตว์มีกระดูกสันหลัง

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

Abstract

Our study was undertaken in Plant Protected Area of RSPG, Nampong Dam EGAT, Sakon Nakhon province. The study area contains dry dipterocarp forest and mixed deciduous forest. Animal surveys were taken 4 times between November 2011 and August 2012. Many standard methods for surveying vertebrate groups were used both direct and indirect observations, including line transect, point count, funnel trap, live trapping, mist netting, and interview. A total of 172 vertebrate species were recorded, including 7 mammals, 93 birds, 10 amphibians, 22 reptiles, and 40 fishes. Of these, only 100 are protected species in Thailand and 7 species are in the Red Data List IUCN 2012. Big animals were not found since people, cow, buffalo, dog and cat roam the area freely. The area is closed to dam office and urban area; it is under high pressure from local poachers. Therefore raising conservation awareness for local people and restricted area enforcement are urgently needed.

Key words: animal, biodiversity, conservation, tropical forest, vertebrate

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาไทยอังกฤษ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญภาพ	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความสำคัญและที่มาของการวิจัย	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
1.3 ขอบเขตของการวิจัย	2
1.4 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	2
บทที่ 2 บทตรวจเอกสาร	3
2.1 สัตว์เลี้ยงลูกด้วยน้ำนม	3
2.2 นก	3
2.3 สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก และสัตว์เลื้อยคลาน	4
2.4 ปลา	5
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	7
3.1 พื้นที่ศึกษา	7
3.2 วิธีศึกษา	9
บทที่ 4 ผลการศึกษา	13
4.1 ความหลากหลายของสัตว์เลี้ยงลูกด้วยน้ำนม	13
4.2 ความหลากหลายของนก	15
4.3 ความหลากหลายของสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก และสัตว์เลื้อยคลาน	23
4.4 ความหลากหลายของปลา	27

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 อภิปราย และสรุปผลการวิจัย	32
บรรณานุกรม	34
ภาคผนวก	38
ก ผลการสำรวจสัตว์ชนิดต่างๆ ในแต่ละครั้ง	39
ข ตัวอย่างรูปภาพสัตว์ที่สำรวจพบในพื้นที่	47
ประวัติคณะผู้วิจัย	50

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

สารบัญตาราง

ตารางที่ **หน้า**

1 ชนิด สถานะภาพ และถิ่นอาศัยของสัตว์เลี้ยงลูกด้วยน้ำนมที่พบในพื้นที่อนุรักษ์พันธุกรรมพืช อพ.สธ. เขื่อนน้ำพุง จ. สกลนคร 14

2 ชนิด สถานะภาพ และถิ่นอาศัยของนกที่พบในพื้นที่อนุรักษ์พันธุกรรมพืช อพ.สธ. เขื่อนน้ำพุง จ. สกลนคร 16

3 ชนิด สถานะภาพ และถิ่นอาศัยของสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกที่พบในพื้นที่อนุรักษ์พันธุกรรมพืช อพ.สธ. เขื่อนน้ำพุง จ. สกลนคร 24

4 ชนิด สถานะภาพ และถิ่นอาศัยของสัตว์เลื้อยคลานที่พบในพื้นที่อนุรักษ์พันธุกรรมพืช อพ.สธ. เขื่อนน้ำพุง จ. สกลนคร 25

5 ชนิด และสถานะภาพของปลาที่พบในพื้นที่อนุรักษ์พันธุกรรมพืช อพ.สธ. เขื่อนน้ำพุง จ. สกลนคร 28

6 สรุปจำนวนชนิด สกุล และวงศ์ของสัตว์มีกระดูกสันหลังในกลุ่มต่างๆ ที่พบในพื้นที่อนุรักษ์พันธุ-กรรมพืช อพ.สธ. เขื่อนน้ำพุง จ. สกลนคร จำแนกตามพระราชบัญญัติสงวน และคุ้มครองสัตว์ป่า ปี 2535 และ IUCN 2012 33

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	พื้นที่ปกปักพันธุกรรมพืช อพ.สธ. เขื่อนน้ำพุง จ. สกลนคร และขอบเขตการจำแนกประเภทป่า	8
2	เส้นทางศึกษาธรรมชาติ 1, 2 และ 3 ของพื้นที่ปกปักพันธุกรรมพืช อพ.สธ. เขื่อนน้ำพุง	8
3	กรงดักจับสัตว์เลี้ยงลูกด้วยน้ำนมขนาดเล็ก	9
4	การสำรวจนกตามแนวเส้นสำรวจ และการสัมภาษณ์ชนิดนกที่ปรากฏในพื้นที่	10
5	แนวรั้ว (drift fence) และกับดักแบบกรวย (funnel trap)	11
6	ดักจับปลาโดยวิธีการทอดแห	12

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

บทที่ 1
บทนำ

1.1 ความสำคัญและที่มาของการวิจัย

ประเทศไทยจัดเป็นประเทศที่มีความหลากหลายทางชีวภาพสูง กล่าวคือ มีทั้งความหลากหลายทางด้านพันธุกรรม ความหลากหลายของชนิดพันธุ์ และความหลากหลายของระบบนิเวศ ซึ่งปัจจุบันพบความหลากหลายของพันธุกรรมพืชแล้วไม่ต่ำกว่า 12,000 ชนิด รวมทั้งเห็ดรา 3,000 กว่าชนิด เฟิร์น 633 ชนิด และกล้วยไม้อีกมากกว่า 1,000 ชนิด ซึ่งพบเฉพาะในประเทศไทยเท่านั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีสายพระเนตรที่กว้างและยาวไกล ทรงเล็งเห็นความสำคัญของการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช จึงทรงริเริ่มดำเนินงานด้านการพัฒนาและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และความหลากหลายทางชีวภาพ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2503 เป็นต้นมา โดยมีพระราชดำริให้ดำเนินการสำรวจ รวบรวม ปลูก และดูแลรักษาพรรณพืชชนิดต่างๆ ที่ทั้งหายากและกำลังจะหมดไป ต่อมาในปี พ.ศ. 2535 สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ทรงสานพระราชปณิธานต่อจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ โดยมีพระราชดำริกับนายแก้วขวัญ วัชโรทัย เลขาธิการพระราชวัง ให้ดำเนินการอนุรักษ์พืชพรรณของประเทศ โดยพระราชทานให้โครงการส่วนพระองค์ฯ สวนจิตรลดาเป็นผู้ดำเนินการจัดสร้างธนาคารพืชพรรณขึ้น ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2536 เป็นต้นมา โดยการดำเนินงานของโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) ในระยะหลายปีที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน มีหน่วยงานต่าง ๆ ร่วมสนองพระราชดำริเพิ่มมากขึ้น ทำให้พื้นที่และกิจกรรมการดำเนินงานของโครงการฯ เริ่มกระจายออกไปยังส่วนภูมิภาคมากขึ้น รวมทั้งมีการดำเนินงานที่หลากหลายมากขึ้น ซึ่งมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีจึงเป็นอีกหน่วยงานหนึ่งที่ร่วมสนองพระราชดำริ และได้รับมอบหมายงานจากโครงการฯ ให้ทำการสำรวจทรัพยากรทั้งกายภาพและชีวภาพ ในพื้นที่ปกปักพันธุกรรมพืช อพ.สธ. เขื่อนน้ำพุง จ. สกลนคร เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของโครงการ ตามกรอบแม่บทระยะ 5 ปีที่ 5 (ตุลาคม 2554 – กันยายน 2559)

การสำรวจทรัพยากรชีวภาพในส่วนของสัตว์มีกระดูกสันหลัง ซึ่งถือว่าเป็นกลุ่มสิ่งมีชีวิตที่มีบทบาทสำคัญในระบบนิเวศ เนื่องจากมีความสัมพันธ์ที่หลากหลายกับสิ่งมีชีวิตชนิดอื่นๆ นอกจากนี้ สัตว์มีกระดูกสันหลังหลายชนิดยังถูกใช้เป็นตัวชี้วัดความอุดมสมบูรณ์ของป่าอีกด้วย การกำหนดพื้นที่โดยรอบของที่ทำการเขื่อนน้ำพุง จ. สกลนคร ซึ่งตั้งอยู่บนเทือกเขาภูพาน และจัดเป็นหนึ่งในผืนป่าที่มีความสำคัญของประเทศไทย ให้เป็นพื้นที่ปกปัก

พันธุกรรมพืช อพ.สธ. จึงทำให้เกิดสภาพถิ่นที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมสำหรับสัตว์ป่าหลายชนิด และสมควรอย่างยิ่งที่จะทำการศึกษาและสำรวจชนิดพันธุ์อย่างเป็นระบบ รวมทั้งจัดทำฐานข้อมูลสัตว์ป่าในกลุ่มสัตว์มีกระดูกสันหลัง เพื่อเชื่อมโยงกับฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องในพื้นที่อื่นๆ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในทางวิชาการ โดยเฉพาะด้านการอนุรักษ์สัตว์ป่าของประเทศ รวมทั้งสามารถนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนการจัดการพื้นที่ เพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์และการท่องเที่ยวต่อไปในอนาคต

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสนองพระราชดำริโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) ในพื้นที่ปกปักพันธุกรรมพืช อพ.สธ. เขื่อนน้ำพุง จ. สกลนคร
2. เพื่อสำรวจและรวบรวมรายชื่อสัตว์มีกระดูกสันหลัง ประกอบด้วย สัตว์เลี้ยงลูกด้วยน้ำนม นก สัตว์เลื้อยคลาน สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก และปลา ในพื้นที่ปกปักพันธุกรรมพืช อพ.สธ. เขื่อนน้ำพุง จ. สกลนคร
3. เพื่อจัดทำฐานข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพของพื้นที่ เพื่อประโยชน์ด้านการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน และเพื่อใช้เป็นข้อมูลสำหรับการศึกษาเชิงลึกในรายละเอียดต่อไป

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

1. ศึกษาความหลากชนิด สถานภาพการคุ้มครอง การแพร่กระจาย และแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์เลี้ยงลูกด้วยน้ำนม นก สัตว์เลื้อยคลาน สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก และปลา ในพื้นที่ปกปักพันธุกรรมพืช อพ.สธ. เขื่อนน้ำพุง จ. สกลนคร
2. ทำการสำรวจทั้งหมด 4 ครั้ง ในเดือนพฤศจิกายน 2554 และเดือนกุมภาพันธ์ พฤษภาคม และสิงหาคม 2555 ครั้งละ 2 วัน

1.4 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. การเผยแพร่ผลงานวิจัยในงานประชุมวิชาการ และวารสารวิชาการต่างๆ
2. ใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพทั้งในระดับพื้นที่ และระดับประเทศ
3. บริการความรู้ และสร้างจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์สัตว์ป่าให้เยาวชน ประชาชน และนักท่องเที่ยว ให้เข้าใจและตระหนักถึงบทบาทที่สำคัญของสัตว์ป่าที่มีต่อระบบนิเวศและต่อมนุษย์

บทที่ 2

บทตรวจเอกสาร

ประเทศไทยตั้งอยู่ในเขตเส้นศูนย์สูตร และเป็นเขตเชื่อมต่อระหว่างเขตอินโดไชนีส (Indochinese) และเขตซุนเดอิค (Sundaic) ของเขตสัตวภูมิศาสตร์ จึงทำให้ประเทศไทยนั้นมีความหลากหลายทางชีวภาพในระดับสูง (Corbet and Hill, 1992; Robinson *et al*., 1995) โดยอยู่ในอันดับ 5 ของทวีปเอเชีย รองจากประเทศอินโดนีเซีย จีน อินเดีย และพม่า (กัลยาณีและไสว, 2546) อย่างไรก็ตาม พื้นที่ป่าอนุรักษ์ในประเทศไทยส่วนใหญ่ยังขาดข้อมูลพื้นฐานที่เป็นปัจจุบันอีกมากมาย โดยเฉพาะข้อมูลเกี่ยวกับสัตว์ป่า ซึ่งส่วนใหญ่จะมีการศึกษาเพียงชนิดพันธุ์ของสัตว์ป่าที่พบในพื้นที่เท่านั้น (บุษบง, 2546)

2.1 สัตว์เลี้ยงลูกด้วยน้ำนม (Mammals)

สัตว์เลี้ยงลูกด้วยน้ำนมจัดเป็นกลุ่มสิ่งมีชีวิตที่มีความหลากหลายสูง มีความสัมพันธ์ที่หลากหลายกับสิ่งมีชีวิตชนิดอื่นๆในระบบนิเวศ โดยเฉพาะเป็นผู้ล่า และเหยื่อที่สำคัญในระบบนิเวศ (Ricklefs, 1990) นอกจากนี้ สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมยังเป็นสิ่งมีชีวิตกลุ่มหลักที่ใช้ในการชี้วัดความอุดมสมบูรณ์ของสภาพป่า และเป็นสิ่งมีชีวิตที่มีความสำคัญในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (Vaughan *et al*., 2000)

สัตว์เลี้ยงลูกด้วยน้ำนมของไทยมีประมาณ 262 ชนิด (Lekagul and McNeeley, 1988) จัดเป็นกลุ่มที่มีสถานภาพสูญพันธุ์ (Extinct) 1 ชนิด มีสถานภาพสูญพันธุ์ในธรรมชาติ (Extinct in the wild) 4 ชนิด มีสถานภาพใกล้สูญพันธุ์อย่างยิ่ง (Critically Endangered) 12 ชนิด มีสถานภาพใกล้สูญพันธุ์ (Endangered) 35 ชนิด และมีแนวโน้มใกล้สูญพันธุ์ (Vulnerable) 69 ชนิด (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2548)

2.2 นก (Birds)

นกเป็นสัตว์เลือดอุ่นที่มีกระดูกสันหลังซึ่งแตกต่างจากสัตว์มีกระดูกสันหลังกลุ่มอื่น คือ รยางค์หน้าเปลี่ยนเป็นปีกเพื่อทำหน้าที่สำหรับบิน ร่างกายปกคลุมด้วยขน (feather) และมีกระดูกเป็นโพรงเพื่อทำให้มีน้ำหนักตัวเบา (วีรยุทธ์, 2528) นิเวช (2543) กล่าวว่านกจัดเป็นทรัพยากรสัตว์ป่าที่มีความสำคัญยิ่งคู่กับพืชพรรณและป่าไม้ กลุ่มนกที่สำรวจพบในพื้นที่หนึ่ง มักจะสอดคล้องและมีความสัมพันธ์กับแหล่งอาศัยหลัก เพราะห่วงโซ่อาหารในระบบนิเวศเป็นตัวกำหนดความสมดุล นอกจากนี้ ชีวิตของนกยังเต็มไปด้วยเรื่องราวที่น่าสนใจมากมาย โดยเฉพาะพฤติกรรมที่เอื้อประโยชน์ต่อธรรมชาติ ไม่ว่าจะเป็นการมีส่วนช่วยผสมเกสรดอกไม้ และการ

แพร่กระจายเมล็ดพันธุ์ รวมไปถึงการกำจัดแมลงที่เป็นศัตรูพืช จนกล่าวได้ว่านอกเหนือไปจากสีสันและความงามที่สัมผัสได้ด้วยตาแล้ว นกยังมีคุณค่าอย่างมหาศาลต่อมนุษย์ในการควบคุมสมดุลของธรรมชาติให้ดำรงอยู่ ความรู้และความเข้าใจต่อเรื่องราวของนกจึงอาจนำไปสู่ความเข้าใจในความสัมพันธ์ของสิ่งมีชีวิตบนโลก อันจะทำให้เกิดความตระหนักถึงความสำคัญของนกและสิ่งแวดล้อม และหันมาร่วมกันรักษาไว้ให้คงอยู่สืบไป (รุ่งโรจน์, 2542)

นกเป็นสัตว์ที่สามารถพบได้ทั่วไปในทุกเขตของโลก มีความหลากหลายของชนิดสูง ในประเทศไทยมีนก 938 ชนิด ในจำนวนนี้จัดเป็นนกที่สูญพันธุ์ไปแล้วจากประเทศไทย (extinct) 2 ชนิด นกที่อยู่ในสถานภาพสูญพันธุ์ในธรรมชาติ (extinct in the wild) 3 ชนิด นกที่อยู่ในสถานภาพใกล้สูญพันธุ์อย่างยิ่ง (critically endangered) 38 ชนิด นกที่อยู่ในสถานภาพใกล้สูญพันธุ์ (endangered) 69 ชนิด นกที่อยู่ในสถานภาพมีแนวโน้มสูญพันธุ์ (vulnerable) 82 ชนิด นกที่อยู่ในสถานภาพมีข้อมูลไม่เพียงพอ (data deficient) 2 ชนิด และนกที่อยู่ในสถานภาพใกล้ถูกคุกคาม (near threatened) 59 ชนิด (สำนักนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม, 2539) ต่อมามีการสำรวจนกและยืนยันแล้ว 946 ชนิด ตกอยู่ในสภาวะที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ 248 ชนิด คิดเป็นร้อยละ 11 ของนก 1,100 ชนิดทั่วโลกที่กำลังถูกคุกคาม ส่วนข้อมูลการจัดทำบัญชีรายชื่อนกใกล้สูญพันธุ์ในประเทศไทย (National Red Data List for Birds) มีนกที่สูญพันธุ์ไปแล้ว (extinct)7 ชนิด ตกอยู่ในภาวะวิกฤติ (critically endangered) 37 ชนิด และกำลังสูญพันธุ์ (endangered) 69 ชนิด (กุลธิดา, 2540) และจากรายงานชนิดนกที่พบเพิ่มเติมทั้งหมดในประเทศไทยรวม 965 ชนิด โดยเป็นนกที่มีรายงานการพบใหม่และเป็นชนิดนกที่มีการเปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุงด้านอนุกรมวิธานใหม่ (โอภาส, 2544) ปัจจุบันมีการตรวจพบนกอีกหลายชนิด ซึ่งเป็นชนิดใหม่ที่พบครั้งแรกในประเทศไทย หรือเป็นชนิดย่อยของนกที่เคยสำรวจพบและนกอพยพอีกหลายชนิดที่แพร่กระจายเข้ามาในเขตประเทศไทย

2.3สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกและสัตว์เลื้อยคลาน (Amphibians and Reptiles)

สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกและสัตว์เลื้อยคลานเป็นสัตว์ที่มีวิวัฒนาการมาอย่างยาวนาน โดยสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกเป็นสัตว์กลุ่มแรกที่มีวิวัฒนาการขึ้นมาอาศัยอยู่บนบก ซึ่งยังคงมีร่องรอยของการวิวัฒนาการ เช่น ต้องอาศัยอยู่ใกล้แหล่งน้ำหรือที่ชื้นแฉะ จับคู่ผสมพันธุ์ใกล้แหล่งน้ำ วางไข่ในน้ำ และตัวอ่อนต้องอาศัยอยู่ในน้ำ เป็นต้น (Duellman and Trueb, 1994; Well, 2007) ส่วนสัตว์เลื้อยคลานมีวิวัฒนาการให้ผิวหนังมีเกล็ดปกคลุมร่างกาย ซึ่งสามารถป้องกันการสูญเสียน้ำได้ จึงทำให้สามารถอาศัยอยู่บนบกได้อย่างสมบูรณ์ สามารถดำรงชีวิตได้ในถิ่นที่อยู่อาศัยที่หลากหลายกว่าสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ (Linzey, 2001)

ในปัจจุบันสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกและสัตว์เลื้อยคลานมีจำนวนมากกว่า 10,000 ชนิด สำหรับประเทศไทยนั้นมีรายงานการพบสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกจำนวนประมาณ 132 ชนิด และสัตว์เลื้อยคลานจำนวนประมาณ 325 ชนิด (Nabhitabhata *et al*., 2000) อย่างไรก็ตาม การศึกษาเกี่ยวกับสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกและสัตว์เลื้อยคลานในประเทศไทยจนถึงปัจจุบันยังมีค่อนข้างน้อย การสำรวจยังไม่ครอบคลุมทั่วทุกพื้นที่เนื่องจากประเทศไทยมีพื้นที่อนุรักษ์มากมาย ขณะเดียวกันกลุ่มนักวิจัยที่สนใจในสัตว์ทั้งสองกลุ่มก็ยังมีน้อย (ยอดชาย, 2552) ทำให้ยังขาดข้อมูลพื้นฐานทั้งในด้านชนิดพันธุ์ ประชากร การแพร่กระจาย และความชุกชุมของสัตว์กลุ่มนี้ (ไกรรัตน์, 2545) ซึ่งจากความหลากหลายของระบบนิเวศประเทศไทย คาดว่าน่าจะมีจำนวนชนิดของสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกเพิ่มขึ้นกว่าในปัจจุบัน โดยต้องมีการสำรวจเพิ่มเติมที่ครอบคลุมในหลายๆ พื้นที่ รวมถึงการใช้เทคนิคใหม่ๆ ในการจัดจำแนกชนิดพันธุ์ (Khonsue and Thirakhupt, 2001)

นอกจากนี้สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกและสัตว์เลื้อยคลานยังเป็นตัวชี้วัดที่ดีสำหรับการเปลี่ยนแปลงของระบบนิเวศ การลดจำนวนลงหรือการสูญพันธุ์ในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง อาจจะแสดงให้เห็นถึงการถูกรบกวนของถิ่นที่อยู่อาศัย การตัดไม้ทำลายป่า รวมถึงการเปลี่ยนแปลงของฤดูกาลและสภาพภูมิอากาศ ซึ่งอาจเป็นสาเหตุหลักทำให้สัตว์กลุ่มนี้ลดจำนวนลงอย่างรวดเร็ว (Nuñeza *et al*., 2010) จากสถานการณ์เหล่านี้ จึงจำเป็นต้องมีการอนุรักษ์สัตว์เหล่านี้อย่างเร่งด่วน (Sodhi *et al*., 2008)

2.4 ปลา (Fishes)

ศูนย์พัฒนาประมงน้ำจืดขอนแก่น กองประมงน้ำจืด (2538) ได้ทำการสำรวจชีวประมงในบึงละหาน จังหวัดชัยภูมิ ด้วยวิธีการล้อมอวนและช็อตด้วยกระแสไฟฟ้า เดือนมีนาคม พบปลา 25 ชนิด จาก 13 วงศ์ ส่วนเดือนสิงหาคม สำรวจพบ 16 ชนิด จาก 8 วงศ์ และเมื่อนำมาคำนวณหาค่าความหลากหลายของปลา (กรณีการสำรวจประชากรปลาโดยช็อตด้วยกระแสไฟฟ้า) เดือนมีนาคม มีค่าเท่ากับ 3.6378 ส่วนเดือนสิงหาคม มีค่าเท่ากับ 3.4352 ซึ่งค่าดังกล่าวนี้แสดงให้เห็นว่า แหล่งน้ำดังกล่าวนี้มีคุณสมบัติที่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของสิ่งมีชีวิตที่อาศัยอยู่ในแหล่งน้ำนั้น และในด้านภาวะเศรษกิจและสังคมของชาวประมง พบว่าจำนวนชาวประมงหาปลาเฉลี่ยวันละ 79 คน จับปลาได้วันละ 6.5 กิโลกรัม/คน รายได้จากการจำหน่ายปลาวันละ 99.40 บาท/คน ทำการประมงเดือนละ 15 วัน เครื่องมือที่ใช้ในการประมง ได้แก่ ข่าย 47.78% แห 38.61% เบ็ด 3% ลอบ 6.33% อวน 2.22% ฉมวก 0.95% และลัน 0.95% นอกจากนี้ยังมีการใช้เรือยนต์ 30.5% ใช้เรือ 47.0% และไม่มีเรือ 22.5% นอกจากนี้ พงศ์เทพ และแสงอรุณ (2551) ได้ทำการสำรวจพรรณสัตว์น้ำในบึงละหาน พบพันธุ์สัตว์น้ำจำนวน 55 ชนิด จากจำนวนตัวอย่างทั้งหมด 4,973 ตัว ชนิดสัตว์น้ำที่พบมากที่สุด 10 อันดับแรก คือ ปลาแป้น

แก้ว 956 ตัว (19.22%) ปลาสลาด 608 ตัว (12.23%) ปลากระสูบจุด 453 ตัว (9.11%) ปลาซิวหางไหม้ 292 ตัว (5.87%) ปลาไส้ตันตาแดง 254 ตัว (5.11%) ปลาตะเพียนทราย 251 ตัว (5.05%) ปลาซิวหางกรรไกร 246 ตัว (4.95%) ปลากริม 202 ตัว (4.06%) ปลาหมอช้างเหยียบ 195 ตัว (3.92%) และปลาสร้อยนกเขา 173 ตัว (3.48%) ตามลำดับ

กองประมงน้ำจืดและกลุ่มอนุกรมวิธานสัตว์น้ำจืด (2543) ได้ทำการสำรวจชีวประมงของบึงบอระเพ็ด รายงานว่ามีชนิดปลาที่เคยพบในพื้นที่ แต่ได้สูญพันธุ์ไปแล้วจากบึงบอระเพ็ดแล้ว จำนวน 62 ชนิด และที่ยังพบอยู่ในปี 2543 มีจำนวน 110 ชนิด นอกจากนี้จากการสำรวจของสถานีประมงน้ำจืดจังหวัดนครสวรรค์ (2546) ที่ทำการสำรวจเมื่อปี 2545 พบปลา 20 ครองครัว 54 ชนิด โดยปลาที่พบมาก ได้แก่ ปลาแปบหางดอก ปลากดขี้ลิง ปลาแปบ ปลาสวาย ปลาเสือข้างลาย ปลาสังกะวาดเหลือง ปลาแขยงข้างลาย ปลาเข็ม ปลาชะโด ปลาชะโอน ปลาบู่ทราย ปลาสร้อยนกเขา ปลาตะเพียนขาว ปลาตะเพียนทองและปลานิล เป็นต้น

สัตว์มีกระดูกสันหลังจัดเป็นกลุ่มสิ่งมีชีวิตหลักที่มีสำคัญในระบบนิเวศ มีความสัมพันธ์ที่หลากหลายกับสิ่งมีชีวิตชนิดอื่นๆในระบบนิเวศ โดยเฉพาะเป็นผู้ล่า และเหยื่อที่สำคัญในระบบนิเวศ (Linzey, 2001) ซึ่งการสำรวจชนิดของสัตว์ ตลอดจนหาปริมาณความชุกชุมของสัตว์แต่ละชนิด ศึกษาชีววิทยาของสัตว์ การกินอาหารของสัตว์ และนำมาวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของสัตว์ที่มีต่อกันในแต่ละพื้นที่ เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการอนุรักษ์ และจัดการสัตว์ป่า (ชุมพล และวีรยุทธ์ 2531) ยิ่งมีข้อมูลพื้นฐานมากเท่าใด จะทำให้การตัดสินใจในจัดการสัตว์ป่าง่ายยิ่งขึ้น (Borriesl *et al*. 2002)

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

บทที่ 3
วิธีการวิจัย

3.1 พื้นที่ศึกษา

พื้นที่ปกปักพันธุกรรมพืช อพ.สธ. เขื่อนน้ำพุง จ. สกลนคร มีพื้นที่ทั้งหมด 4,013,613 ตร.ม. (ประมาณ 2,508 ไร่) ซึ่งประกอบด้วยป่าธรรมชาติที่สำคัญ 2 ชนิด คือ ป่าเต็งรัง ซึ่งมีขนาดพื้นที่ประมาณ 2,774,070 ตร.ม. (ประมาณ 1,733 ไร่) และ ป่าเบญจพรรณ โดยมีขนาดพื้นที่ประมาณ 1,239,543 ตร.ม. (ประมาณ 775 ไร่) (ภาพที่1) นอกจากนี้การใช้ประโยชน์ที่ดินของพื้นที่โดยรอบส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เกษตรกรรมแบบพืชไร่ เช่น มัน สำปะหลัง หวาย และยางพารา เป็นต้น สำหรับความสูงของพื้นที่จากระดับน้ำทะเลปานกลางอยู่ที่ประมาณ 215-315 เมตร นอกจากนี้พื้นที่ส่วนใหญ่จัดเป็นพื้นที่ที่มีความลาดชันสูง (ค่าความลาดเอียง >35%) ซึ่งมักจะเป็นป่าสมบูรณ์ ส่วนพื้นที่ราบทั่วไปมักเป็นป่าโปร่ง มีหญ้าและต้นไม้ขนาดเล็กปกคลุม เนื่องจากสภาพของดินโดยส่วนใหญ่จัดเป็นชุดดินที่มีเนื้อดินค่อนข้างเป็นทราย ทำให้ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ (ทั้งชุดดินโคราช ชุดดินน้ำพอง และชุดดินบรบือ) ซึ่งเป็นลักษณะของดินที่พบได้ทั่วไปในภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย (กรมพัฒนาที่ดิน, 2555)

เส้นทางศึกษาธรรมชาติของพื้นที่ปกปักพันธุกรรมพืช อพ.สธ. เขื่อนน้ำพุง ประกอบด้วย 3 เส้นทาง (ภาพที่ 2) คือ เส้นทางศึกษาธรรมชาติที่ 1 และ 2 ซึ่งมีลักษณะเป็นป่าเต็งรัง อยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของที่ทำการเขื่อนน้ำพุง โดยมีพรรณไม้เด่นที่สำคัญในพื้นที่ เช่น เต็ง พลวง แดง สัก และยางแดง พืชพื้นล่างส่วนใหญ่เป็นพวกหญ้า ที่พบมากสุดคือ ไผ่เพ็กหรือหญ้าเพ็ก ปรง ขิง ข่า กระเจียว และเปราะป่า ในขณะที่เส้นทางศึกษาธรรมชาติที่ 3 มีลักษณะเป็นป่าเบญจพรรณ อยู่ทางตอนใต้ของที่ทำการเขื่อนน้ำพุง ใกล้แนวสันเขื่อน และมีแนวสายส่งไฟฟ้าแรงสูงพาดผ่าน โดยมีพรรณไม้เด่นที่สำคัญในพื้นที่ เช่น ตะแบก มะกอกเกลื้อน สร้างคำ แดง และประดู่ นอกจากนี้ยังพบ ไผ่และเถาวัลย์ขึ้นปะปนในบางบริเวณ

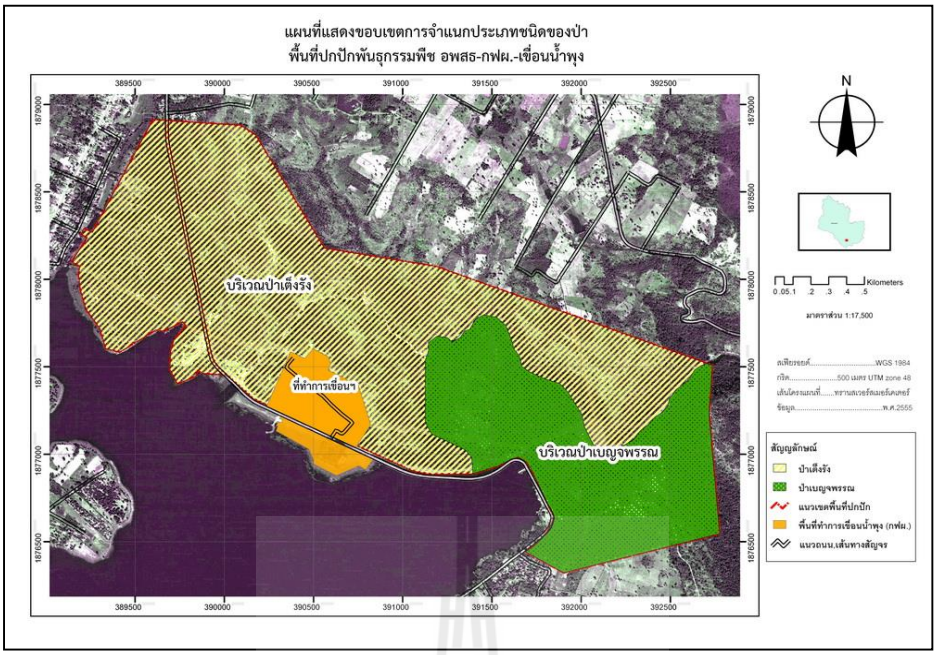

ภาพที่ 1 พื้นที่ปกปักพันธุกรรมพืช อพ.สธ. เขื่อนน้ำพุง จ. สกลนคร และขอบเขตการจำแนกประเภทป่า

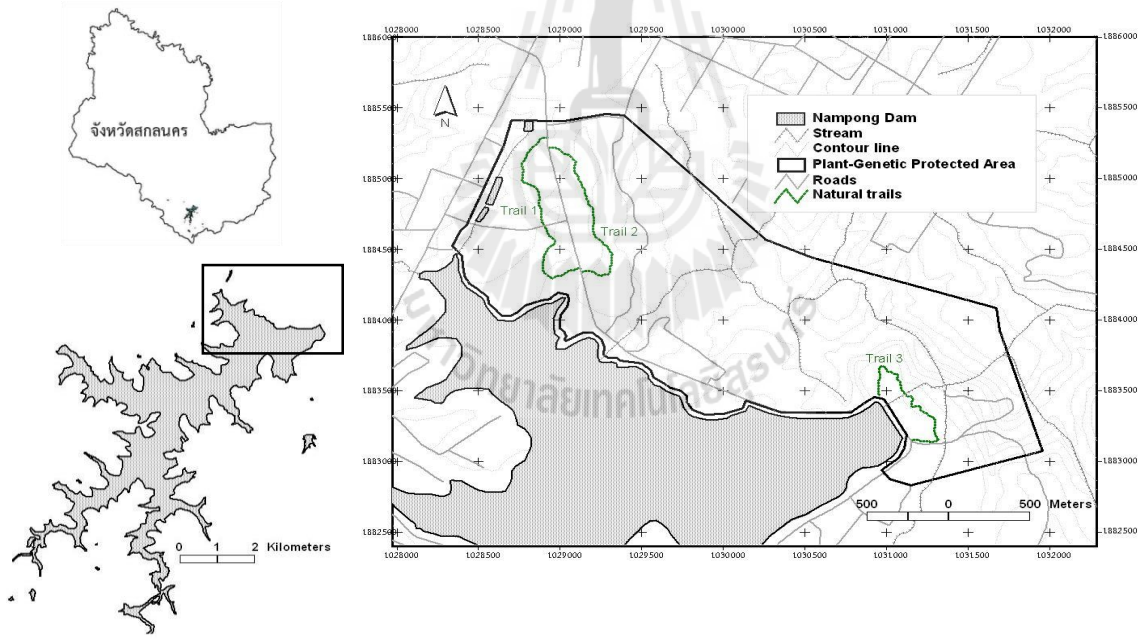

ภาพที่ 2 เส้นทางศึกษาธรรมชาติ 1, 2 และ 3 ของพื้นที่ปกปักพันธุกรรมพืช อพ.สธ. เขื่อนน้ำพุง

3.2 วิธีศึกษา

กำหนดช่วงเวลาการสำรวจรวม 4 ครั้ง ซึ่งเป็นไปตามรอบที่กำหนดร่วมกันระหว่าง กฟผ. อพ.สธ. และ มทส. ในช่วงเดือนพฤศจิกายน ของปี พ.ศ. 2554 เดือนกุมภาพันธ์ พฤษภาคม และสิงหาคม ของปี พ.ศ. 2555 จำนวน 4 ครั้งๆ ละ 2 วัน โดยแบ่งการสำรวจออกเป็น 4 ส่วน ตามกลุ่มสัตว์แต่ละชนิด ดังนี้

3.2.1 การสำรวจสัตว์เลี้ยงลูกด้วยน้ำนม

- เดินสำรวจในเวลากลางวันตามเส้นทางศึกษาธรรมชาติ (simple line transect) 2 เส้นทาง โดยแบ่งเป็นป่าเต็งรัง และป่าเบญจพรรณ เพื่อสำรวจชนิดและร่องรอยของสัตว์เลี้ยงลูกด้วยน้ำนม เช่น รอยเท้า และมูลสัตว์ เป็นต้น

- ใช้กรงดัก (live trap) ขนาดกรง 14×14×24 ลูกบาศก์เซนติเมตร (ภาพที่3) จำนวน 20 กรง สำหรับดักจับสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมขนาดเล็ก โดยจะวางตามแนวถนนและแนวทางเดินในพื้นที่ แล้วทำการตรวจสอบกับดักในช่วงเช้า และเย็น

- ติดตั้งตาข่ายสำหรับดักจับค้างคาว (mist net) จำนวน 4 จุด บริเวณลำธารในป่า และทำการตรวจสอบตาข่ายทุกๆ 30 นาที ตั้งแต่เวลา 18.00-22.00 น. จากนั้นติดตั้งกับดักไว้จนถึงเช้าแล้วจึงทำการเก็บกับดักในตอนเช้า ซึ่งจะครอบคลุมช่วงเวลาที่ค้างคาวออกหาอาหารและกลับสู่พักแหล่งอาศัย

- การจำแนกชนิดสัตว์เลี้ยงลูกด้วยน้ำนมโดยอ้างอิงตามเอกสารของ Lekagul and McNeely (1988)

ภาพที่ 3 กรงดักจับสัตว์เลี้ยงลูกด้วยน้ำนมขนาดเล็ก

3.2.2 การสำรวจนก

- ทำการสำรวจตามแนวเส้นสำรวจ (line transect) (ภาพที่ 4) บริเวณเส้นทางศึกษาธรรมชาติที่ 1, 2 และ 3 ครอบคลุมพื้นที่ป่าเต็งรัง และป่าเบญจพรรณ โดยแบ่งช่วงระยะเวลาในการสำรวจออกเป็น 3 ช่วง คือ ช่วงเช้าเวลา 6.00-9.30 น. ช่วงบ่ายเวลา 14.00-17.30 น. และช่วงค่ำเวลา 19.30-21.30 น. ทำการบันทึกชนิดนก จำนวนตัว และพฤติกรรมของนกที่พบ

- กำหนดจุดสำรวจ (point count) บริเวณแหล่งน้ำต่างๆ เช่น ริมเขื่อน ริมลำธาร เป็นต้น โดยแต่ละจุดสำรวจห่างกันอย่างน้อย 200 เมตร ใช้เวลาในการสำรวจ ณ จุดสำรวจ จุดละ 20 นาที ทำการบันทึกชนิดนก จำนวนตัว และพฤติกรรมของนกที่พบ

- ทำการสัมภาษณ์ชาวบ้าน (ภาพที่5) เกี่ยวกับชนิดนกที่พบในพื้นที่ศึกษา โดยใช้รูปวาดจากเอกสารของจารุจินต์ และคณะ (2550) เพื่อสอบถามการปรากฏ/ไม่ปรากฏของนกชนิดต่างๆ แล้วพิจารณาการแพร่กระจาย ถิ่นที่อยู่อาศัย และพฤติกรรมทั่วไปของนก เพื่อตรวจสอบความเป็นไปได้ของการปรากฏตัวของนกนั้นๆ ในพื้นที่

- การจำแนกชนิดนกอ้างอิงตามเอกสารของ จารุจินต์ และคณะ (2550), รุ่งโรจน์ (2542) และ Lekagul and Round (1991)

ภาพที่ 4 การสำรวจนกตามแนวเส้นสำรวจ และการสัมภาษณ์ชนิดนกที่ปรากฏในพื้นที่

3.2.3 การสำรวจสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกและสัตว์เลื้อยคลาน

- เดินสำรวจตามแนวเส้นสำรวจ บริเวณเส้นทางศึกษาธรรมชาติที่ 1, 2 และ 3 ทั้งกลางวันและกลางคืน และสำรวจตามแหล่งอาศัยของสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกและสัตว์เลื้อยคลาน เช่น ตามแหล่งน้ำ พุ่มไม้ เศษไม้ผุ เป็นต้น
- สร้างแนวรั้ว (drift fence) และติดตั้งกับดักแบบกรวย (funnel trap) (ภาพที่6) จำนวน 4 จุด บริเวณใกล้กับแหล่งน้ำ เพื่อดักจับสัตว์
- จำแนกชนิดสัตว์สะเทินสะเทินบกใช้ตามเอกสารของ ธัญญา (2546) และจำแนกชนิดสัตว์เลื้อยคลานที่พบใช้ตามเอกสารของ Cox *et al.* (1998)

ภาพที่ 5 แนวรั้ว (drift fence) และกับดักแบบกรวย (funnel trap)

3.2.4 การสำรวจปลา

- ทำการสัมภาษณ์ชาวบ้านในชุมชนและตลาดใกล้เคียงพื้นที่ศึกษาเกี่ยวกับข้อมูลปลาที่พบในพื้นที่
- ทำการจับสัตว์น้ำด้วยอวน สวิง และแห (ภาพที่7) บริเวณลำธารหลังโรงไฟฟ้าเขื่อนน้ำพุง
- จำแนกปลาที่พบตามเอกสารของ Froese and Pauly (2011)

ภาพที่ 6 ดักจับปลาโดยวิธีการทอดแห

3.2.5 การจัดสถานภาพของสัตว์

สัตว์ที่พบจะถูกจัดสถานภาพโดยอิงจากบัญชีรายชื่อสัตว์ป่าคุ้มครอง ตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 และรายชื่อสัตว์ป่าที่อยู่ในบัญชีแดง (Red list data) ตามการจัดสถานภาพทางการอนุรักษ์สัตว์ป่าของ IUCN 2012 (http://www.iucnredlist.org) โดยแบ่งออกเป็น 9 สถานภาพ ดังนี้

- สถานภาพสูญพันธุ์ (Extinct, **Ex**)
- สถานภาพสูญพันธุ์ในธรรมชาติ (Extinct in the Wild, **EW**)
- สถานภาพใกล้สูญพันธุ์อย่างยิ่ง (Critically Endangered, **CR**)
- สถานภาพใกล้สูญพันธุ์ (Endangered, **EN**)
- สถานภาพมีแนวโน้มใกล้สูญพันธุ์ (Vulnerable, **VU**)
- สถานภาพใกล้ถูกคุกคาม (Near Threatened, **NT**)
- สถานภาพกลุ่มที่เป็นกังวลน้อย (Least Concern, **LC**)
- สถานภาพข้อมูลไม่เพียงพอ (Data Deficient, **DD**)
- สถานภาพชนิดพันธุ์เฉพาะถิ่น (Endemic, **En**)

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การศึกษาความหลากหลายของสัตว์มีกระดูกสันหลังประกอบด้วย สัตว์เลี้ยงลูกด้วยน้ำนม นก สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก สัตว์เลื้อยคลาน และปลา ในพื้นที่ปกปักพันธุกรรมพืช อพ.สธ เขื่อนน้ำพุง จ. สกลนคร ในระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2554 ถึงเดือนสิงหาคม 2555 จำนวน 4 ครั้งการสำรวจ สำรวจพบสัตว์มีกระดูกสันหลังรวมทั้งสิ้น 172 ชนิด จาก 76 วงศ์ 140 สกุลดังนี้

4.1 ความหลากหลายของสัตว์เลี้ยงลูกด้วยน้ำนม

การศึกษาความหลากหลายของชนิดนกในพื้นที่ปกปักพันธุกรรมพืช อพ.สธ เขื่อนน้ำพุง จ. สกลนคร ในระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2554 ถึงเดือนสิงหาคม 2555 จำนวน 4 ครั้งการสำรวจ พบชนิดสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมรวมทั้งสิ้น 7 ชนิด จาก 6 วงศ์ 7 สกุล (ตารางที่ 1)

เมื่อพิจารณาการจัดสถานภาพทางการอนุรักษ์ ตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 พบว่า สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมที่สำรวจพบในพื้นที่ปกปักพันธุกรรมพืช อพ.สธ. เขื่อนน้ำพุง จัดเป็นสัตว์ที่มีสถานภาพเป็นสัตว์ป่าคุ้มครอง 3 ชนิด คือ กระรอกหลากสี ค้างคาวลูกหนูบ้าน และค้างคาวแวมไพร์แปลงเล็ก แต่ไม่พบสัตว์เลี้ยงลูกด้วยน้ำนมชนิดใดที่จัดเป็นสัตว์ป่าที่อยู่ในบัญชีแดง (Red list data) ตามการจัดสถานภาพทางการอนุรักษ์สัตว์ป่าของ IUCN 2012

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

ตารางที่ 1 ชนิด สถานะภาพ และถิ่นอาศัยของสัตว์เลี้ยงลูกด้วยน้ำนมที่พบในพื้นที่อนุรักษ์พันธุกรรมพืช อพ.สธ. เขื่อนน้ำพุง จ. สกลนคร

ลำดับ	ชื่อไทย	Scientific Name	Common Name	ถิ่นอาศัย	สถานภาพตามกฎหมายไทย	IUCN 2012
	Family Muridae					
1	หนูท้องขาว	*Rattus rattus*	Black Rat	สิ่งปลูกสร้าง	-	LC
	Family Sciuridae					
2	กระจ้อน	*Menetes berdmorei*	Berdmore's Ground Squirrel	ป่าเต็งรัง	-	LC
3	กระรอกหลากสี	*Callosciurus finlaysonii*	Variable Squirrel	ทั่วพื้นที่	สัตว์ป่าคุ้มครอง	LC
	Family Tupaiidae					
4	กระแตเหนือ	*Tupaia belangeri*	Northern Treeshrew	ทั่วพื้นที่	-	LC
	Family Viverridae					
5	อีเห็นธรรมดา	*Paradoxurus hermaphroditus*	Common Palm Civet	ป่าเต็งรัง	-	LC
	Family Vespertilionidae					
6	ค้างคาวลูกหนูบ้าน[a]	*Pipistrellus javanicus*	Java Pipistrelle	โพรงหิน	สัตว์ป่าคุ้มครอง	LC
	Family Megadermatidae					
7	ค้างคาวแวมไพร์แปลงเล็ก[a]	*Megaderma spasma*	Lesser False Vampire Bat	โพรงหิน	สัตว์ป่าคุ้มครอง	LC

หมายเหตุ สถานภาพตามกฎหมายไทย: อ้างอิงตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535

รายชื่อสัตว์ป่าที่อยู่ในบัญชีแดง (Red list data): อ้างอิงตามการจัดสถานภาพทางการอนุรักษ์สัตว์ป่าของ IUCN 2012 (LC; Least Concern)

[a] สำรวจพบโดยบังเอิญ ซึ่งเกาะนอนช่วงกลางวันในโพรงหินขนาดใหญ่ใกล้แหล่งน้ำ

4.2 ความหลากหลายของนก

การศึกษาความหลากหลายของชนิดนกในพื้นที่ปกปักพันธุกรรมพืช อพ.สธ เขื่อนน้ำพุง จ. สกลนคร ในระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2554 ถึงเดือนสิงหาคม 2555 จำนวน 4 ครั้งการสำรวจ พบชนิดนกรวมทั้งสิ้น 93 ชนิด จาก 39 วงศ์ 69 สกุล (ตารางที่ 2)

วงศ์ของนกที่พบจำนวนชนิดมากสุด คือ วงศ์นกยาง (Family Ardelidae) พบ 8 ชนิด คือ นกกระสาแดง นกยางกรอกพันธ์จีน นกยางควาย นกยางโทนใหญ่ นกยางโทนน้อย นกยางเปีย นกยางไฟหัวดำ และนกยางไฟธรรมดา รองลงมา คือ วงศ์นกปรอด (Family Pycnonotidae) และ วงศ์นกกระจ้อยและนกกระจิ๊ด (Family Sylviidae) พบวงศ์ละ 6 ชนิด ส่วนวงศ์ของนกที่พบนกวงศ์ละ 5 ชนิด คือ วงศ์เหยี่ยวและนกอินทรี (Family Accipitridae)

เมื่อพิจารณาการจัดสถานภาพทางการอนุรักษ์ ตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 พบว่า นกที่สำรวจพบในพื้นที่ปกปักพันธุกรรมพืช อพ.สธ. เขื่อนน้ำพุง จำนวน 93ชนิด จัดเป็นนกที่มีสถานภาพเป็นสัตว์ป่าคุ้มครองถึง 90 ชนิด (ตารางที่ 2) แต่ไม่พบนกชนิดใดที่จัดเป็นสัตว์ป่าที่อยู่ในบัญชีแดง (Red list data) ตามการจัดสถานภาพทางการอนุรักษ์สัตว์ป่าของ IUCN 2012

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

ตารางที่ 2 ชนิด สถานะภาพ และถิ่นอาศัยของนกที่พบในพื้นที่อนุรักษ์พันธุกรรมพืช อพ.สธ. เขื่อนน้ำพุง จ. สกลนคร

ลำดับ	ชื่อไทย	Scientific name	Common name	ถิ่นอาศัย	สถานภาพตามกฎหมายไทย	IUCN 2012
	วงศ์นกเป็ดผี (Family Podicipedidae)					
1	นกเป็ดผีเล็ก*	*Tachybaptus ruficollis*	Little Grebe	แหล่งน้ำ	สัตว์ป่าคุ้มครอง	LC
	วงศ์นกยาง (Family Ardeidae)					
2	นกกระสาแดง*	*Ardea purpurea*	Purple Heron	แหล่งน้ำ	สัตว์ป่าคุ้มครอง	LC
3	นกยางกรอกพันธุ์จีน*	*Ardeola bacchus*	Chinese Pond-Heron	แหล่งน้ำ	สัตว์ป่าคุ้มครอง	LC
4	นกยางควาย*	*Bubulcus ibis*	Cattle Egret	แหล่งน้ำ	สัตว์ป่าคุ้มครอง	LC
5	นกยางโทนใหญ่*	*Egretta alba*	Great Egret	แหล่งน้ำ	สัตว์ป่าคุ้มครอง	LC
6	นกยางโทนน้อย*	*Egretta intermedia*	Intermediate Egret	แหล่งน้ำ	สัตว์ป่าคุ้มครอง	LC
7	นกยางเปีย*	*Egretta garzetta*	Little Egret	แหล่งน้ำ	สัตว์ป่าคุ้มครอง	LC
8	นกยางไฟหัวดำ*	*Ixobrychus sinensis*	Yellow Bittern	แหล่งน้ำ	สัตว์ป่าคุ้มครอง	LC
9	นกยางไฟธรรมดา*	*Ixobrychus cinnamomeus*	Cinnamon Bittern	แหล่งน้ำ	สัตว์ป่าคุ้มครอง	LC
	วงศ์นกเป็ดน้ำ (Family Anatidae)					
10	เป็ดแดง	*Dendrocygna javanica*	Lesser Whistling-Duck	แหล่งน้ำ	สัตว์ป่าคุ้มครอง	LC
	วงศ์เหยี่ยวและนกอินทรี (Family Accipitridae)					
11	เหยี่ยวขาว	*Elanus caeruleus*	Black-shouldered Kite	ทั่วพื้นที่	สัตว์ป่าคุ้มครอง	LC
12	เหยี่ยวกิ้งก่าสีดำ*	*Aviceda leuphotes*	Black Baza	ป่าเต็งรัง	สัตว์ป่าคุ้มครอง	LC
13	เหยี่ยวนกเขาพันธุ์จีน	*Accipiter soloensis*	Chinese Goshawk	ป่าเบญจพรรณ	สัตว์ป่าคุ้มครอง	LC
14	เหยี่ยวนกเขาชิครา	*Accipiter badius*	Shikra	ทั่วพื้นที่	สัตว์ป่าคุ้มครอง	LC
15	เหยี่ยวรุ้ง	*Spilornis cheela*	Crested Serpent-Eagle	ทั่วพื้นที่	สัตว์ป่าคุ้มครอง	LC

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อไทย	Scientific name	Common name	ถิ่นอาศัย	สถานภาพตามกฎหมายไทย	IUCN 2012
	วงศ์ไก่ฟ้าและนกกระทา (Family Phasianidae)					
16	ไก่ป่า	*Gallus gallus*	Red Junglefowl	ทั่วพื้นที่	สัตว์ป่าคุ้มครอง	LC
17	นกกระทาทุ่ง	*Francolinus pintadeanus*	Chinese Francolin	ป่าเต็งรัง	สัตว์ป่าคุ้มครอง	LC
18	นกคุ่มอกลาย*	*Turnix suscitator*	Barred Buttonquail	ป่าเต็งรัง	สัตว์ป่าคุ้มครอง	LC
	วงศ์นกกระแตและนกหัวโต (Family Charadriidae)					
19	นกหัวโตเล็กขาเหลือง	*Charadrius dubius*	Little Ringed Plover	แหล่งน้ำ	สัตว์ป่าคุ้มครอง	LC
	วงศ์นกเขาและนกลุมพู (Family Columbidae)					
20	นกเขาเปล้าธรรมดา*	*Treron curvirostra*	Thick-billed Pigeon	ป่าเบญจพรรณ	สัตว์ป่าคุ้มครอง	LC
21	นกเขาไฟ	*Streptopelia tranquebarica*	Red Turtle-Dove	ทั่วพื้นที่	สัตว์ป่าคุ้มครอง	LC
22	นกเขาใหญ่	*Streptopelia chinesis*	Spotted Dove	ป่าเต็งรัง, ใกล้แหล่งน้ำ	-	LC
23	นกเขาชวา*	*Geopelia striata*	Zebra Dove	ทั่วพื้นที่	-	LC
	วงศ์นกแก้ว (Family Psittacidae)					
24	นกแขกเต้า*	*Psittacula alexandri*	Red-breasted Parakeet	ป่าเต็งรัง	สัตว์ป่าคุ้มครอง	LC
	วงศ์นกคัคคู (Family Cuculidae)					
25	นกกาเหว่า	*Eudynamys scolopacea*	Common Koel	ป่าเต็งรัง	สัตว์ป่าคุ้มครอง	NE
26	นกบังรอกใหญ่	*Phaenicophaeus tristis*	Green-billed Malkoha	ป่าเบญจพรรณ	สัตว์ป่าคุ้มครอง	LC
27	นกกระปูดใหญ่	*Centropus sinensis*	Greater Coucal	ทั่วพื้นที่	สัตว์ป่าคุ้มครอง	NE
	วงศ์นกเค้า (Family Strigidae)					
28	นกฮูก*	*Otus lempiji*	Collared Scops-owl	ป่าเบญจพรรณ	สัตว์ป่าคุ้มครอง	LC
29	นกเค้าโมง, นกเค้าแมว	*Glaucidium cuculoides*	Asian Barred Owlet	ทั่วพื้นที่	สัตว์ป่าคุ้มครอง	LC

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อไทย	Scientific name	Common name	ถิ่นอาศัย	สถานภาพตามกฎหมายไทย	IUCN 2012
	วงศ์นกตบยุง (Family Caprimulgidae)					
30	นกตบยุงหางยาว*	*Caprimulgus macrurus*	Large-tailed Nightjar	ทั่วพื้นที่	สัตว์ป่าคุ้มครอง	LC
	วงศ์นกกระเต็น (Family Alcedinidae)					
31	นกกะเต็นน้อยธรรมดา	*Alcedo atthis*	Common Kingfisher	แหล่งน้ำ	สัตว์ป่าคุ้มครอง	LC
32	นกกะเต็นอกขาว	*Halcyon smyrnensis*	White-throated Kingfisher	แหล่งน้ำ	สัตว์ป่าคุ้มครอง	LC
	วงศ์นกตะขาบ (Family Coraciidae)					
33	นกตะขาบทุ่ง	*Coracias benghalensis*	Indian Roller	ทั่วพื้นที่	สัตว์ป่าคุ้มครอง	LC
	วงศ์นกกระรางหัวขวาน (Family Upupidae)					
34	นกกะรางหัวขวาน*	*Upupa epops*	Hoopoe	ป่าเต็งรัง	สัตว์ป่าคุ้มครอง	LC
	วงศ์นกโพระดก (Family Magalaimidae)					
35	นกโพระดกธรรมดา	*Megalaima lineata*	Lineated Barbet	ทั่วพื้นที่	สัตว์ป่าคุ้มครอง	LC
36	นกโพระดกหูเขียว	*Megalaima faiostricta*	Green-eared Barbet	ทั่วพื้นที่	สัตว์ป่าคุ้มครอง	LC
37	นกตีทอง	*Megalaima haemacephala*	Coppersmith Barbet	ทั่วพื้นที่	สัตว์ป่าคุ้มครอง	LC
	วงศ์นกหัวขวาน (Family Picidae)					
38	นกหัวขวานสามนิ้วหลังทอง*	*Dinopium javanense*	Common Flameback	ป่าเต็งรัง	สัตว์ป่าคุ้มครอง	LC
	วงศ์นกแอ่น (Family Apodidae)					
39	นกแอ่นตาล	*Cypsiurus balasiensis*	Asian Palm Swift	ทั่วพื้นที่	สัตว์ป่าคุ้มครอง	LC
	วงศ์นกนางแอ่น (Family Hirundinidae)					
40	นกนางแอ่นบ้าน*	*Hirundo rustica*	Barn Swallow	ทั่วพื้นที่	สัตว์ป่าคุ้มครอง	LC
41	นกนางแอ่นตะโพกแดง	*Hirundo daurica*	Red-rumped Swallow	ทั่วพื้นที่	สัตว์ป่าคุ้มครอง	LC

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อไทย	Scientific name	Common name	ถิ่นอาศัย	สถานภาพตามกฎหมายไทย	IUCN 2012
	วงศ์นกจาบฝน (Family Alaudidae)					
42	นกจาบฝนปีกแดง	*Mirafra assamica*	Rufous-winged Bushlark	ใกล้แหล่งน้ำ	สัตว์ป่าคุ้มครอง	LC
	วงศ์นกเด้าลมและนกเด้าดิน (Family Motacillidae)					
43	นกเด้าดินทุ่ง	*Anthus novaeseelandiae*	Richard's Pipit	ทั่วพื้นที่	สัตว์ป่าคุ้มครอง	LC
44	นกเด้าลมเหลือง	*Motacilla flava*	Yellow Wagtail	แหล่งน้ำ	สัตว์ป่าคุ้มครอง	LC
	วงศ์นกเฉี่ยวและนกพญาไฟ (Family Campephagidae)					
45	นกพญาไฟสีเทา	*Pericrocotus divaricatus*	Ashy Minivet	ป่าเต็งรัง	สัตว์ป่าคุ้มครอง	LC
	วงศ์นกขมิ้นน้อยและนกเขียวก้านตอง (Family Chloropseidae)					
46	นกเขียวก้านตองปีกสีฟ้า*	*Chloropsis cochinchinensis*	Blue-winged Leafbird	ป่าเบญจพรรณ	สัตว์ป่าคุ้มครอง	LC
	วงศ์นกปรอด (Family Pycnonotidae)					
47	นกปรอดทอง*	*Pycnonotus atriceps*	Black-headed Bulbul	ป่าเบญจพรรณ	สัตว์ป่าคุ้มครอง	LC
48	นกปรอดเหลืองหัวจุก	*Pycnonotus melanicterus*	Black-crested Bulbul	ทั่วพื้นที่	สัตว์ป่าคุ้มครอง	LC
49	นกปรอดหัวโขน*	*Pycnonotus jocosus*	Red-whiskered Bulbul	ทั่วพื้นที่	สัตว์ป่าคุ้มครอง	LC
50	นกปรอดหัวสีเขม่า	*Pycnonotus aurigaster*	Sooty-headed Bulbul	ป่าเต็งรัง	สัตว์ป่าคุ้มครอง	LC
51	นกปรอดคอลาย	*Pycnonotus finlaysoni*	Stripe-throated Bulbul	ป่าเบญจพรรณ	สัตว์ป่าคุ้มครอง	LC
52	นกปรอดสวน	Pycnonotus blanfordi	Streak-eared Bulbul	ทั่วพื้นที่	สัตว์ป่าคุ้มครอง	LC
	วงศ์นกแซงแซว (Family Dicruridae)					
53	นกแซงแซวหางปลา	*Dicrurus macrocercus*	Black Drongo	ทั่วพื้นที่	สัตว์ป่าคุ้มครอง	LC
54	นกแซงแซวสีเทา*	*Dicrurus leucophaeus*	Ashy Drongo	ป่าเบญจพรรณ	สัตว์ป่าคุ้มครอง	LC
55	นกแซงแซวหงอนขน	*Dicrurus hottentottus*	Hair-crested Drongo	ป่าเบญจพรรณ	สัตว์ป่าคุ้มครอง	LC

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อไทย	Scientific name	Common name	ถิ่นอาศัย	สถานภาพตามกฎหมายไทย	IUCN 2012
56	นกแซงแซวหางบ่วงใหญ่	*Dicrurus paradiseus*	Greater Racket-tailed Drongo	ทั่วพื้นที่	สัตว์ป่าคุ้มครอง	LC
	วงศ์นกขมิ้น (Family Oriolidae)					
57	นกขมิ้นท้ายทอยดำ*	*Oriolus chinensis*	Black-napped Oriole	ทั่วพื้นที่	สัตว์ป่าคุ้มครอง	LC
	วงศ์อีกาและนกกะลิงเขียด (Family Corvidae)					
58	นกปีกลายสก๊อท	*Garrulus glandarius*	Eurasian Jay	ป่าเต็งรัง	สัตว์ป่าคุ้มครอง	LC
59	นกขุนแผน*	*Urocissa erythrorhyncha*	Blue Magpie	ป่าเบญจพรรณ	สัตว์ป่าคุ้มครอง	LC
60	อีกา	*Corvus macrorhynchos*	Large-billed Crow	ทั่วพื้นที่	สัตว์ป่าคุ้มครอง	LC
	วงศ์นกกินแมลงโลกเก่า (Family Timaliidae)					
61	นกจาบดินอกลาย	*Pellorneum ruficeps*	Puff-throated Babbler	ป่าเบญจพรรณ	สัตว์ป่าคุ้มครอง	LC
62	นกกินแมลงอกเหลือง	*Macronous gularis*	Striped Tit-Babbler	ป่าเต็งรัง	สัตว์ป่าคุ้มครอง	LC
63	นกกะรางหัวหงอก*	*Garrulax leucolophus*	White-crested Laughingthrush	ป่าเบญจพรรณ	สัตว์ป่าคุ้มครอง	LC
	วงศ์นกกระจ้อยและนกกระจิ๊ด (Family Sylviidae)					
64	นกกระจิ๊ดปากหนา	*Phylloscopus schwarzi*	Radde' s Warbler	ป่าเต็งรัง	สัตว์ป่าคุ้มครอง	LC
65	นกกระจิ๊ดขั้วโลกเหนือ	*Phylloscopus borealis*	Arctic Warbler	ป่าเบญจพรรณ	สัตว์ป่าคุ้มครอง	LC
66	นกกระจิ๊ดคิ้วดำท้องเหลือง	*Phylloscopus ricketti*	Sulphur-breasted Warbler	ป่าเบญจพรรณ	สัตว์ป่าคุ้มครอง	LC
67	นกกระจิ๊ดธรรมดา	*Phylloscopus inornatus*	Inornate Warbler	ทั่วพื้นที่	สัตว์ป่าคุ้มครอง	LC
68	นกยอดข้าวหางแพนลาย	*Cisticola juncidis*	Zitting Cisticola	ใกล้แหล่งน้ำ	สัตว์ป่าคุ้มครอง	LC
69	นกกระจิบคอดำ	*Orthotomus atrogularis*	Dark-necked Tailorbird	ทั่วพื้นที่	สัตว์ป่าคุ้มครอง	LC

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อไทย	Scientific name	Common name	ถิ่นอาศัย	สถานภาพตามกฎหมายไทย	IUCN 2012
	วงศ์นกเขน, นกกางเขนและนกเดินดง (Family Turdidae)					
70	นกกางเขนบ้าน	*Copsychus saularis*	Oriental Magpie-Robin	ทั่วพื้นที่	สัตว์ป่าคุ้มครอง	LC
71	นกยอดหญ้าหัวดำ	*Saxicola torquata*	Stonechat	ใกล้แหล่งน้ำ	สัตว์ป่าคุ้มครอง	LC
72	นกยอดหญ้าสีดำ, นกขี้หมา	*Saxicola caprata*	Pied Bushchat	ใกล้แหล่งน้ำ	สัตว์ป่าคุ้มครอง	LC
73	นกกระเบื้องคอขาว	*Monticolar rufiventris*	White-throated Rock-Thrush	ป่าเต็งรัง	สัตว์ป่าคุ้มครอง	LC
	วงศ์นกจับแมลง (Family Muscicapidae)					
74	นกจับแมลงสีน้ำตาล	*Muscicapa dauurica*	Asian Brown Flycatcher	ทั่วพื้นที่	สัตว์ป่าคุ้มครอง	LC
75	นกจับแมลงคอแดง	*Ficedula parva*	Red-throated Flycatcher	ป่าเบญจพรรณ	สัตว์ป่าคุ้มครอง	LC
76	นกจับแมลงหัวเทา	*Culicicapa ceylonensis*	Grey-headed Flycatcher	ป่าเบญจพรรณ	สัตว์ป่าคุ้มครอง	LC
77	นกจับแมลงอกสีฟ้า*	*Cyornis hainana*	Hainan Blue Flycatcher	ป่าเบญจพรรณ	สัตว์ป่าคุ้มครอง	LC
	วงศ์นกอีแพรด (Family Rhipiduridae)					
78	นกอีแพรดแถบอกดำ	*Rhipidura javanica*	Pied Fantail	ป่าเต็งรัง	สัตว์ป่าคุ้มครอง	LC
	วงศ์นกแซวสวรรค์ (Family Monarchidae)					
79	นกจับแมลงจุกดำ	*Hypothymis azurea*	Black-napped Monarch	ป่าเบญจพรรณ	สัตว์ป่าคุ้มครอง	LC
80	นกแซวสวรรค์*	*Terpsiphone paradisi*	Asian Paradise-flycatcher	ป่าเบญจพรรณ	สัตว์ป่าคุ้มครอง	LC
	วงศ์นกอีเสือ (Family Laniidae)					
81	นกอีเสือสีน้ำตาล	*Lanius cristatus*	Brown Shrike	ป่าเต็งรัง, ใกล้แหล่งน้ำ	สัตว์ป่าคุ้มครอง	LC
	วงศ์นกแอ่นพง (Family Artamidae)					
82	นกแอ่นพง	*Artamus fuscus*	Ashy Wood-swallow	ทั่วพื้นที่	สัตว์ป่าคุ้มครอง	NE

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อไทย	Scientific name	Common name	ถิ่นอาศัย	สถานภาพตามกฎหมายไทย	IUCN 2012
	วงศ์นกเอี้ยงและนกกิ้งโครง (Family Sturnidae)					
83	นกกิ้งโครงคอดำ	*Sturnus nigricollis*	Black-collared Starling	ทั่วพื้นที่	สัตว์ป่าคุ้มครอง	LC
84	นกเอี้ยงสาริกา	*Acridotheres tristis*	Common Myna	ทั่วพื้นที่	สัตว์ป่าคุ้มครอง	LC
85	นกเอี้ยงหงอน	*Acridotheres javanicus*	White-vented Myna	ทั่วพื้นที่	สัตว์ป่าคุ้มครอง	LC
86	นกขุนทอง*	*Gracula religiosa*	Hill Myna	ป่าเบญจพรรณ	สัตว์ป่าคุ้มครอง	LC
	วงศ์นกกินปลีและนกปลีกล้วย (Family Nectariniidae)					
87	นกกินปลีแก้มสีทับทิม	*Anthreptes singalensis*	Ruby-cheeked Sunbird	ป่าเบญจพรรณ	สัตว์ป่าคุ้มครอง	LC
88	นกกินปลีอกเหลือง	*Nectarinia jugalaris*	Olive-backed Sunbird	ทั่วพื้นที่	สัตว์ป่าคุ้มครอง	LC
89	นกกินปลีดำม่วง*	*Nectarinia asiatica*	Purple Sunbird	ป่าเบญจพรรณ	สัตว์ป่าคุ้มครอง	LC
90	นกปลีกล้วยเล็ก*	*Arachnothera longirostra*	Little Spiderhunter	ป่าเบญจพรรณ	สัตว์ป่าคุ้มครอง	LC
	วงศ์นกกาฝาก (Family Dicaeidae)					
91	นกสีชมพูสวน	*Dicaeum cruentatum*	Scarlet-backed Flowerpecker	ทั่วพื้นที่	สัตว์ป่าคุ้มครอง	LC
	วงศ์นกกระจอก (Family Passeridae)					
92	นกกระจอกบ้าน	*Passer montanus*	Eurasian Tree Sparrow	ทั่วพื้นที่	-	LC
	วงศ์นกกระติ๊ด (Family Estrildidae)					
93	นกกระติ๊ดขี้หมู	*Lonchura punctulata*	Scaly-breasted Munia	แหล่งน้ำ, ป่าเต็งรัง	สัตว์ป่าคุ้มครอง	LC

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

หมายเหตุ สถานภาพตามกฎหมายไทย: อ้างอิงตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535

รายชื่อสัตว์ป่าที่อยู่ในบัญชีแดง (Red list data): อ้างอิงตามการจัดสถานภาพทางการอนุรักษ์สัตว์ป่าของ IUCN 2012 (LC; Least Concern, NE; Not evaluated)

* ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

4.3 ความหลากหลายของสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกและสัตว์เลื้อยคลาน

การศึกษาความหลากหลายของชนิดสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกและสัตว์เลื้อยคลานในพื้นที่ปกปักพันธุกรรมพืช อพ.สธ เขื่อนน้ำพุง จ.สกลนคร ในระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2554 ถึงเดือนสิงหาคม 2555 จำนวน 4 ครั้งการสำรวจ พบชนิดสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก รวมทั้งสิ้น10 ชนิด จาก 5 วงศ์ 8 สกุล (ตารางที่ 3) และพบสัตว์เลื้อยคลาน รวมทั้งสิ้น 22 ชนิด จาก 7 วงศ์ 20 สกุล (ตารางที่ 4)

เมื่อพิจารณาการจัดสถานภาพทางการอนุรักษ์ ตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 ไม่พบสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกที่มีสถานภาพเป็นสัตว์ป่าคุ้มครอง และไม่พบสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกชนิดใดที่จัดเป็นสัตว์ป่าที่อยู่ในบัญชีแดง (Red list data) ตามการจัดสถานภาพทางการอนุรักษ์สัตว์ป่าของ IUCN 2012

ในขณะที่พบสัตว์เลื้อยคลานที่จัดเป็นสัตว์ป่าคุ้มครอง จำนวน 5 ชนิด คือ งูจงอาง (*Ophiophagus hannah*) งูสิงหางลาย (*Ptyas mucosa*) กิ้งก่ารั้ว (*Calotes versicolor*) กิ้งก่าแก้ว (*Calotes emma*) และกิ้งก่าบิน (*Draco* sp.) โดยมีสัตว์ที่ถูกจัดอยู่ในสถานภาพการอนุรักษ์ของ IUCN2012 เพียง 1ชนิด คือ งูจงอาง (ตารางที่ 4)

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

ตารางที่ 3 ชนิด สถานะภาพ และถิ่นอาศัยของสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกที่พบในพื้นที่อนุรักษ์พันธุกรรมพืช อพ.สธ. เขื่อนน้ำพุง จ. สกลนคร

ลำดับ	ชื่อไทย	Scientific name	Common name	ถิ่นอาศัย	สถานภาพ กฎหมายไทย	IUCN 2012
	วงศ์กบเขียด Ranidae					
1	กบนา	*Hoplobatrachus rugulosus*	Rugosed Frog	ทั่วพื้นที่	-	LC
2	กบหนอง	*Fejervarya limnocharis*	Ricefield Frog	ป่าเบญจพรรณ	-	NE
3	เขียดทราย	*Occidozyga lima*	Marten's Puddle Frog	ป่าเบญจพรรณ	-	LC
	วงศ์คางคก Bufonidae					
4	คางคกบ้าน	*Bufo melanosticus*	Black-spiny Toad	ทั่วพื้นที่	-	LC
	วงศ์ปาด Rhacophoridae					
5	ปาดบ้าน	*Polypedates leucomystax*	Common Tree frog	ป่าเบญจพรรณ	-	LC
	วงศ์อึ่งอ่าง Microhylidae					
6	อึ่งน้ำเต้า	*Microhyla ornata*	Ornate Narrow-mouthed Frog	ป่าเบญจพรรณ	-	LC
7	อึ่งข้างดำ	*Mircrohyla heymonsi*	Dark-sided Chorus Frog	ป่าเบญจพรรณ	-	LC
8	อึ่งแม่หนาว	*Microhyla berdmorei*	Berdmore's Chorus Frog	ป่าเบญจพรรณ	-	LC
9	อึ่งลาย	*Calluella guttulata*	Striped Spade-footed Frog	ทั่วพื้นที่	-	LC
	วงศ์เขียดงู Ichthyophiidae					
10	เขียดงูเกาะเต่า	*Ichthyophis kohtaoensis*	Common Caecilian	ริมลำธาร	-	

หมายเหตุ สถานภาพตามกฎหมายไทย: อ้างอิงตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535

รายชื่อสัตว์ป่าที่อยู่ในบัญชีแดง (Red list data): อ้างอิงตามการจัดสถานภาพทางการอนุรักษ์สัตว์ป่าของ IUCN 2012 (LC; Least Concern, NE; Not evaluated)

ตารางที่ 4 ชนิด สถานะภาพ และถิ่นอาศัยของสัตว์เลื้อยคลานที่พบในพื้นที่อนุรักษ์พันธุกรรมพืช อพ.สธ. เขื่อนน้ำพุง จ. สกลนคร

ลำดับ	ชื่อไทย	Scientific name	Common name	ถิ่นอาศัย	สถานภาพตามกฎหมายไทย	IUCN 2012
	Family Viperidae					
1	งูเขียวหางไหม้ท้องเหลือง*	*Trimeresurus albolabris*	White-liped Pit Viper	ป่าเบญจพรรณ	-	LC
	Family Elapidae					
2	งูจงอาง*	*Ophiophagus hannah*	King Cobra	แหล่งน้ำใกล้ที่ทำการ	สัตว์ป่าคุ้มครอง	VU
3	งูเห่า*	*Naja spp.*	Cobra	แหล่งน้ำใกล้ที่ทำการ	-	LC
4	งูทับสมิงคลา*	*Bungarus candidus*	Blue Krait	ป่าเบญจพรรณ	-	LC
	Family Colubridae					
5	งูปลิง	*Enhydris plumbea*	Yellow-bellied Water Snake	ป่าเบญจพรรณ	-	LC
6	งูหัวกะโหลก	*Homalopsis buccata*	Puff-faced Water Snake	ป่าเบญจพรรณ	-	LC
7	งูลายสอใหญ่	*Xenochrophis piscator*	Chequered Keelback	สันเขื่อน	-	NE
8	งูลายสอบ้าน	*Xenochrophis flavipunctatus*	Yellow Spotted Keelback	ลำธาร	-	NE
9	งูลายสาบคอแดง	*Rhabdophis subminiatus*	Red-necked Keelback	ป่าเต็งรัง	-	NE
10	งูสิงหางลาย	*Ptyas mucosa*	Keeled Rat Snake	บนถนนใกล้เส้นสำรวจ 2	สัตว์ป่าคุ้มครอง	NE
11	งูปี่แก้วลายแต้ม	*Oligodon fasciolatus*	Banded Kukri Snake	ป่าเต็งรัง	-	NE
12	งูเขียวพระอินทร์	*Chrysopelea ornata*	Golden Tree Snake	ป่าเต็งรัง	-	NE

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

ตารางที่4 (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อไทย	Scientific name	Common name	ถิ่นอาศัย	สถานภาพตาม กฎหมายไทย	IUCN 2012
	Family Gekkonidae					
13	ตุ๊กแกบ้าน	*Gekko gecko*	Tockay	ที่ทำการเขื่อน	-	NE
14	จิ้งจกหางหนาม	*Hemidactylus frenatus*	Spiny-tailed House Gecko	สวนสาธารณะ	-	LC
15	จิ้งจกดินลายจุด	*Dixoneus siamensis*	Siamese Leaf-toed Gecko	ป่าเบญจพรรณ	-	NE
	Family Agamidae					
16	กิ้งก่ารั้ว	*Calotes versicolor*	Garden Fence Lizard	ป่าเต็งรัง	สัตว์ป่าคุ้มครอง	NE
17	กิ้งก่าแก้ว	*Calotes emma*	Northern Forest Crested Lizard	ป่าเต็งรัง	สัตว์ป่าคุ้มครอง	NE
18	กิ้งก่าบิน*	*Draco ssp.*	Gliding Lizard	ป่าเต็งรัง	สัตว์ป่าคุ้มครอง	LC
	Family Varanidae					
19	เหี้ย	*Varanus salvator*	Water Monotor	บนถนนใกล้สันเขื่อน	-	LC
	Family Scincidae					
20	จิ้งเหลนบ้าน	*Mabuya multifasciata*	Many-lined Sun Skink	ป่าเบญจพรรณ	-	NE
21	จิ้งเหลนภูเขาเกล็ดเรียบ	*Sphenomorphus maculatus*	Streamside Skink	ป่าเบญจพรรณ, ลำธาร	-	NE
22	จิ้งเหลนดินจุดดำ	*Scincella melanostictus*	Black-spotted Ground Skink	ป่าเบญจพรรณ	-	NE

หมายเหตุ สถานภาพตามกฎหมายไทย: อ้างอิงตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535

รายชื่อสัตว์ป่าที่อยู่ในบัญชีแดง (Red list data): อ้างอิงตามการจัดสถานภาพทางการอนุรักษ์สัตว์ป่าของ IUCN 2012 (VU; Vulnerable, LC; Least Concern, NE; Not evaluated)

* ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

4.4 ความหลากหลายของปลา

การศึกษาความหลากหลายของชนิดปลาในพื้นที่ปกปักพันธุกรรมพืช อพ.สธ เขื่อนน้ำพุง จ.สกลนคร ในระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2554 ถึงเดือนพฤษภาคม 2555 จำนวน 3 ครั้งการสำรวจ ทั้งนี้เนื่องจากการสำรวจในครั้งที่ 4 สภาพภูมิอากาศไม่เอื้ออำนวย พบชนิดปลารวมทั้งสิ้น 40 ชนิด จาก 19 วงศ์ 36 สกุล (ตารางที่ 5)

วงศ์ของปลาที่พบจำนวนชนิดมากสุด คือ Family Cyprinidae พบ 12 ชนิด คือ ปลากระสูบจุดปลาสร้อยนกเขาปลาซ่า ปลากาดำ ปลานวลจันทร์เทศ ปลาแก้มช้ำ ปลาตะเพียนขาว ปลาตะเพียนทอง ปลาจาด ปลาซิวหางแดง ปลายี่สก และปลาเลียหิน รองลงมา คือ Family Channidae และ Family Osphronemidae พบวงศ์ละ 3 ชนิด

เมื่อพิจารณาการจัดสถานภาพทางการอนุรักษ์ ตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 พบว่า ปลาที่สำรวจพบในพื้นที่ปกปักพันธุกรรมพืช อพ.สธ. เขื่อนน้ำพุง จำนวน 41 ชนิด จัดเป็นปลาที่มีสถานภาพเป็นสัตว์ป่าคุ้มครองเพียง 1 ชนิด คือ ปลาเสือตอลายเล็ก หากพิจารณาความสำคัญของปลาตามการจัดสถานภาพทางการอนุรักษ์สัตว์ป่าของ IUCN 2012 พบ ปลาที่อยู่ในสถานภาพใกล้สูญพันธุ์ (Endangered, EN) จำนวน 1 ชนิด คือ ปลายี่สก ปลาที่อยู่ในสถานภาพมีแนวโน้มใกล้สูญพันธุ์ (Vulnerable, VU) จำนวน 3 ชนิด คือ ปลานวลจันทร์เทศ ปลาเสือตอลายเล็ก และปลาปักเป้าแคระ และปลาที่อยู่ในสถานภาพใกล้ถูกคุกคาม (Near Threatened, NT) จำนวน 2 ชนิด คือ ปลาตะเพียนทอง และปลาดุกอุย (ตารางที่ 5)

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

ตารางที่ 5 ชนิด และสถานะภาพของปลาที่พบในพื้นที่อนุรักษ์พันธุกรรมพืช อพ.สธ. เขื่อนน้ำพุง จ. สกลนคร

ลำดับ	ชื่อไทย	Scientific name	Common name	สถานภาพตามกฎหมายไทย	IUCN 2012
	Family Cyprinidae				
1	ปลากระสูบจุด	*Hampala dispar*	Eye-spot Barb	-	LC
2	ปลาสร้อยนกเขา	*Osteochilus hasseltii*	Nilem carp, Carp, Javakarpe	-	LC
3	ปลาซ่า (คุยราม)	*Labiobarbus siamensis*	Barb	-	LC
4	ปลากาดำ	*Labeo chrysophekadion*	Black Shark	-	LC
5	ปลานวลจันทร์เทศ	*Cirrhina microlepis*	Small Scale Mud Carp	-	VU
6	ปลาแก้มช้ำ	*Barbus orphoides*	Red-cheek Barb	-	NE
7	ปลาตะเพียนขาว, ตะเพียน	*Puntius gonionotus*	Common Silver Barb	-	LC
8	ปลาตะเพียนทอง	*Galeocerdo Cuvier*	Red–tailed, Tinfoil Barb	-	NT
9	ปลาจาด (ปากหนวด)	*Hypsibarbus suvattii*	Goldfin tinfoil barb	-	DD
10	ปลาซิวหางแดง	*Rasbora borapetensis*	Blackline rasbora, Redline rasbora	-	LC
11	ปลายี่สก (เอิน, เอินตาแดง)	*Probarbus jullieni*	Seven-striped barb	-	EN
12	ปลาเลียหิน*	*Garra cambodgiensis*	Stone-lapping fish	-	LC
	Family Eleotridae				
13	ปลาบู่ หรือบู่ทราย	*Oxyleotris mamorata*	Sand Goby	-	NE
	Family Notopteridae				
14	ปลาสลาด (ฉลาด,ตอง, หางแพน)	*Notopterus notopterus*	Grey Featherback	-	LC

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อไทย	Scientific name	Common name	สถานภาพตามกฎหมายไทย	IUCN 2012
	Family Nandidae				
15	ปลาหมอช้างเหยียบ	*Pristolepis fasciatus*	Striped tiger leaffish, Banded leafish	-	NE
	Family Cichlidae				
16	ปลานิล	*Orcochromis niloticus*	Nile, Tilapia, Mango fish, Nilotica	-	NE
	Family Bagaridae				
17	ปลากดเหลือง	*Hemibagrus filamentus*	Green Catfish	-	DD
	family Clariidae				
18	ปลาดุกอุย	*Clarias macrocephalus*	Broadhead Catfish	-	NT
19	ปลาดุกด้าน	*Clarias batrachus*	Batrachian Walking Catfish	-	LC
	Family Ambassidae				
21	ปลาแป้นแก้ว	*Chanda siamensis*	Siamese Glassfish	-	NE
	Family Anabantidae				
22	ปลาหมอ (ปลาหมอไทย, ปลาเข็งหรือสะเด็ด)	*Anabas testudineus*	Climbing Perch	-	DD
	Family Bagridae				
23	ปลาแขยงหิน*	*Preudomystus siamensis*	Siamese Rock Catfisk	-	NE
24	ปลากดเหลือง	*Hemibagrus filamentus*	Naked Catfish	-	DD

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อไทย	Scientific name	Common name	สถานภาพตามกฎหมายไทย	IUCN 2012
	Family Balitoridae				
25	ปลาผีเสื้อติดหิน*	*Homaloptera smithi*	Lizard Fishes	-	LC
26	ปลาผีเสื้อติดหินน่าน (แป่ม, แมะหิน)*	*Hemimyzon nanensis*	Ray-finned Fishes	-	DD
	Family Belonidae				
27	ปลากระทุงเหว (สบธง, โทง)*	*Xenantodon cancilla*	Needlefish	-	NE
	Family Channidae				
28	ปลาชะโด*	*Channa micropeltes*	Giant Snakehead	-	LC
29	ปลาก้าง (กั้ง (เหนือ, กระสง)*	*Channa limbata*	Red-tailed Snakehead	-	NE
30	ปลาช่อน (หลิม (เหนือ), ค่อ)	*Channa striata*	Snakehead	-	LC
	Family Cobitidae				
31	ปลารากกล้วย หรือช่อนทราย*	*Acantopsis choirorhynchos*	Horse-face loach	-	LC
32	ปลาหมูข้างลาย*	*Syncrossus helodes*	Tiger loach	-	LC
	Family Datnioididae				
33	ปลาเสือตอลายเล็ก (ลาด, เสือลายน้อย)*	*Datnioides undecimradiatus*	Northeastern Siamese tigerfish	สัตว์ป่าคุ้มครอง	VU

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อไทย	Scientific name	Common name	สถานภาพตามกฎหมายไทย	IUCN 2012
	Family Mastacembelidae				
34	ปลากระทิง หรือ หลาด*	*Mastacembelus armatus*	Tire Track Eel	-	LC
35	ปลาหลด	*Macrognathus siamensis*	Spotfinned Spinyeel	-	LC
	Family Osphronemidae				
36	ปลาสลิด	*Trichogaster pectoralis*	Sepat Siam	-	NE
37	ปลากระดี่นาง (กระเดิด)	*Trichogaste microlepis*	Gourami	-	NE
38	ปลาแรด*	*Osphronemus goramy*	Giant Gourami	-	LC
	Family Synbranchidae				
39	ปลาไหล (เอี่ยน (อีสาน), เหยี่ยน)	*Monopterus albus*	Eel	-	LC
	Family Tetraodontidae				
40	ปลาปักเป้าแคระ	*Carinotetraodon travancoricus*	Malabar pufferfish	-	VU

หมายเหตุ สถานภาพตามกฎหมายไทย: อ้างอิงตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535

รายชื่อสัตว์ป่าที่อยู่ในบัญชีแดง (Red list data): อ้างอิงตามการจัดสถานภาพทางการอนุรักษ์สัตว์ป่าของ IUCN 2012 (LC; Least Concern, NE; Not evaluated)

* ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

บทที่ 5

อภิปรายและสรุปผลการวิจัย

พื้นที่ป่าในบริเวณพื้นที่ปกปักพันธุกรรมพืช อพ.สธ. เขื่อนน้ำพุง จ.สกลนคร ประกอบด้วย พื้นที่ป่าดั้งเดิมที่เป็นป่าเบญจพรรณ และป่าเต็งรัง นอกจากนี้ยังมีป่าฟื้นตัวจากการถูกทำลายในอดีต จากการสำรวจสัตว์มีกระดูกสันหลังซึ่งประกอบด้วย สัตว์เลี้ยงลูกด้วยน้ำนม นก สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก สัตว์เลื้อยคลาน และปลา ด้วยวิธีการสำรวจทางตรง (Direct methods) เช่น การสำรวจตามแนวเส้น (Line transects) สำรวจทั้ง 3 แนวเส้น การกำหนดจุดสำรวจ (Point counts) การใช้กรงดัก (Live traps) การติดตั้งตาข่าย (Mist nets) การสร้างแนวรั้ว (Drift fence) การติดตั้งกับดักแบบกรวย (Funnel traps) และการใช้แหและอวน เป็นต้น นอกจากนี้ยังทำการสำรวจทางอ้อม (Indirect methods) เช่น การสัมภาษณ์ชาวบ้าน และการสังเกตร่องรอยของสัตว์ เป็นต้น ซึ่งจากการดำเนินการสำรวจในระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2554 ถึงเดือนสิงหาคม 2555 จำนวน 4 ครั้ง พบสัตว์มีกระดูกสันหลังรวมทั้งสิ้น 172 ชนิด จาก 76 วงศ์ 140 สกุล ประกอบด้วย สัตว์เลี้ยงลูกด้วยน้ำนมจำนวน 7 ชนิด จาก 6 วงศ์ 7 สกุล นกจำนวน 93 ชนิด จาก 39 วงศ์ 69 สกุล สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกจำนวน 10 ชนิด จาก 5 วงศ์ 8 สกุล สัตว์เลื้อยคลานจำนวน 22 ชนิด จาก 7 วงศ์ 20 สกุล และปลาจำนวน 40 ชนิด จาก 19 วงศ์ 36 สกุล (ตารางที่ 6) ซึ่งถือว่ามีความหลากหลายของชนิดพันธุ์ค่อนข้างต่ำ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากจำนวนครั้งในการสำรวจ และระยะเวลาในการสำรวจแต่ครั้งสำรวจค่อนข้างน้อย รวมทั้งสภาพภูมิอากาศที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการสำรวจ เช่น ฝนตก เมฆมาก ลมแรง เป็นต้น และการรบกวนของชาวบ้านโดยรอบพื้นที่ เช่น การเก็บหาของป่า การล่าสัตว์ การเลี้ยงปศุสัตว์ในพื้นที่ปกปักพันธุการพืช และการเผาป่า เป็นต้น ซึ่งปัจจัยต่างๆ เหล่านี้ล้วนส่งผลต่อการสำรวจพบหรือไม่พบสัตว์ นอกจากนี้พฤติกรรมของสัตว์ก็มีผลต่อการสำรวจพบหรือไม่พบสัตว์เช่นกัน เนื่องจากสัตว์บางชนิดอ่อนไหวต่อการถูกรบกวน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสัตว์เลี้ยงลูกด้วยน้ำนม อย่างไรก็ตามจำนวนสัตว์ที่พบไม่รวมจำนวนชนิดของปลาในครั้งนี้ ก็น้อยกว่าจำนวนสัตว์ป่า 162 ชนิด ที่มีรายงานการสำรวจพบในพื้นที่อุทยานแห่งชาติภูพาน (กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่า และพันธุ์พืช, 2555) ซึ่งอยู่ใกล้เคียง

จากการสำรวจพบสัตว์ที่มีความหลากหลายของชนิดพันธุ์มากที่สุด คือ กลุ่มนก และรองลงมา คือ กลุ่มปลา ทั้งนี้เนื่องจากสัตว์ทั้งสองกลุ่มได้ทำการรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ชาวบ้าน โดยใช้รูปภาพจากหนังสือคู่มือดูนกต่างๆ ในการอ้างอิงชนิดพันธุ์ และการสำรวจชนิดปลาตามท้องตลาดของชุมชนในพื้นที่โดยรอบ ส่วนสัตว์เลี้ยงลูกด้วยน้ำนมที่พบโดยส่วนใหญ่จัดเป็นสัตว์เลี้ยงลูกด้วยน้ำนมขนาดเล็ก ทั้งนี้เนื่องจากสภาพพื้นที่ในปัจจุบัน

ไม่เหมาะสำหรับการดำรงชีวิตของสัตว์เลี้ยงลูกด้วยน้ำนมขนาดใหญ่ เช่น การเปลี่ยนแปลงป่าขนาดใหญ่ไปเป็นย่อมป่าขนาดเล็ก และการล่าของชาวบ้านในพื้นที่ใกล้เคียง การสำรวจสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกพบจำนวนชนิดน้อย เนื่องจากในช่วงฤดูแล้งลำธารและแหล่งน้ำต่างๆ ในพื้นที่แห้งขอด ทำให้การสำรวจพบสัตว์ในกลุ่มนี้น้อย ส่วนการสำรวจพบสัตว์เลี้อยคลานโดยเฉพาะกลุ่มงูนั้น มักขึ้นอยู่กับปัจจัยทางสภาพภูมิอากาศด้วย โดยอุณหภูมิและความชื้นของวันสำรวจต้องเหมาะสม จึงจะทำให้สำรวจพบมากชนิด

ตารางที่ 6 สรุปจำนวนชนิด สกุล และวงศ์ของสัตว์มีกระดูกสันหลังในกลุ่มต่างๆ ที่สำรวจพบในพื้นที่อนุรักษ์พันธุกรรมพืช อพ.สธ. เขื่อนน้ำพุง จ.สกลนคร จำแนกตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าปี 2535 และ IUCN 2012

	จำนวน			จำนวนชนิด	จำนวนชนิด
	ชนิด	**สกุล**	**วงศ์**	**สัตว์ป่าคุ้มครอง**	**ที่อยู่ใน IUCN 2012**
สัตว์เลี้ยงลูกด้วยน้ำนม	7	7	6	3	-
นก	93	69	39	90	-
สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก	10	8	5	0	-
สัตว์เลี้อยคลาน	22	20	7	5	1 (VU)
ปลา	40	36	19	2	1 (EN), 3 (VU), 2 (NT)
รวม	**172**	**140**	**76**	**100**	**7**

หมายเหตุ EN: Endangered, VU: Vulnerable, NT: Near Threatened, LC: Least Concern, DD: Data Deficient

เมื่อพิจารณาการจัดสถานภาพทางการอนุรักษ์ ตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 พบว่า จากจำนวนสัตว์มีกระดูกสันหลังที่สำรวจพบรวม 172 ชนิด จัดเป็นสัตว์ป่าคุ้มครองถึง 100 ชนิด ในขณะที่ 7 ชนิดมีความสำคัญตามการจัดสถานภาพทางการอนุรักษ์สัตว์ป่าของสหภาพสากลว่าด้วยการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (International Union for Conservation of Nature and Natural Resources: IUCN) แต่อย่างไรก็ตาม พบว่ามีสัตว์หลายชนิดที่มีสถานภาพน่าเป็นห่วง แต่ไม่จัดเป็นสัตว์ป่าคุ้มครองตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 ดังนั้นจึงควรเร่งสร้างความตระหนักด้านการอนุรักษ์สัตว์ป่าแก่ชาวบ้านและชุมชนโดยรอบพื้นที่ เพื่อให้ทราบถึงบทบาทและความสำคัญของการมีอยู่ของสัตว์ป่าในกลุ่มสัตว์มีกระดูกสันหลัง และควรกำหนดแนวเขตพื้นที่ปกปักพันธุกรรมพืชให้ชัดเจนอีกด้วย

บรรณานุกรม

กัลยาณี บุญเกิด และไสว วังหงษา. (2546). **ความหลากหลายของค้างคาวในประเทศไทย**. กลุ่มงานวิจัยสัตว์ป่า สำนักอนุรักษ์สัตว์ป่า กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่า และพันธุ์พืช.

กรมพัฒนาที่ดิน. 2555. **ลักษณะและคุณสมบัติของดินภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**. [On-line]. Available: http://www.ldd.go.th/thaisoils_museum/pf_desc/northeast/Ng.htm.

กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่า และพันธุ์พืช. (2555). **อุทยานแห่งชาติภูพาน.** [On-line]. Available: http://www.dnp.go.th/parkreserve/forprint.asp?npid=32&lg=1.

กองประมงน้ำจืด และกลุ่มอนุกรมวิธานสัตว์น้ำจืด. (2543). **พรรณปลาในบึงบอระเพ็ด (ลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา)**. สถาบันพิพิธภัณฑ์สัตว์น้ำ กรมประมงกระทรวงเกษตรและสหกรณ์. 81 หน้า.

ไกรรัตน์ เอี่ยมอำไพ. (2545). **ความหลากชนิดของสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกและสัตว์เลื้อยคลานในบึงบอระเพ็ด**. สำนักอนุรักษ์สัตว์ป่า กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช.

จารุจินต์ นภีตะภัฏ, กานต์ เลขะกุล และวัชระ สงวนสมบัติ. (2550). **คู่มือดูนก หมอบุญส่ง เลขะกุล นกเมืองไทย**. กรุงเทพฯ คณะบุคคลนายแพทย์บุญส่ง เลขะกุล.

ชุมพล งามผ่องใส และวีรยุทธ์ เลาหะจินดา. (2531). ความสัมพันธ์ของสัตว์ล่าเหยื่อกับสัตว์ที่เป็นเหยื่อในป่าเต็งรัง สถานีวิจัยสิ่งแวดล้อมสะแกราช จังหวัดนครราชสีมา. **วารสารวนศาสตร์**. 7: 221-245.

ธัญญา จั่นอาจ. (2546). **คู่มือสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกในเมืองไทย**..กรุงเทพฯ: ด่านสุทธาการพิมพ์.

นิเวช นาดี. (2543). ความหลากหลายชนิดของนกบริเวณพระราชวังไกลกังวล. **วารสารสัตว์ป่าในเมืองไทย**. 8(1):76-85.

บุษบง กาญจนสาขา. (2546). **การติดตามศึกษาความชุกชุมและการแพร่กระจายของสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมขนาดใหญ่ ในพื้นที่ป่าคลองแสง จ. สุราษฎร์ธานี**. กลุ่มงานวิจัยสัตว์ป่า สำนักอนุรักษ์สัตว์ป่า กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช.

พงศ์เทพ จันทรชิต และ แสงอรุณ เนื่องสิทธิ์. (2551). **ชีววิทยาบางประการของปลาสลาดในบึงละหานจังหวัดชัยภูมิ**: สำนักวิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืด กรมประมงกระทรวงเกษตรและสหกรณ์.

ยอดชาย ช่วยเงิน. (2552). การศึกษาวิจัยสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกและสัตว์เลื้อยคลานในประเทศไทย: ความสำเร็จในอดีตและความท้าทายในอนาคต. **วารสารสัตว์ป่าเมืองไทย**. 16(1): 6-7.

รุ่งโรจน์ จุกมงคล. (2542). **นก**. สำนักพิมพ์สารคดี, กรุงเทพฯ. 197 หน้า.

วีรยุทธ์ เลาหะจินดา. (2528). **ปักษีวิทยา เล่ม 1**. บูรพาสาส์น, กรุงเทพฯ. 324 หน้า.

ศูนย์พัฒนาประมงน้ำจืดขอนแก่น กองประมงน้ำจืด. (2538). **รายงานประจำปี 2538 (Annual Report 1995)**: กรมประมงกระทรวงเกษตรและสหกรณ์.

สถานีประมงน้ำจืดจังหวัดนครสวรรค์. (2546). **พันธุ์ปลาในบึงบอระเพ็ด (จากรายงานการสำรวจพันธุ์ปลาระหว่างปี 2544-2546).** กรมประมงกระทรวงเกษตรและสหกรณ์.

สำนักงานนโยบาย และแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2548). **บทสรุปชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคามของประเทศไทย: สัตว์มีกระดูกสันหลัง**. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. 40 หน้า.

โอภาส ขอบเขตต์. (2544). **นกในเมืองไทย เล่มที่ 5**. โรงพิมพ์กรุงเทพฯจำกัด.

Borries, C., Larney, E., Kreetiyutanonf, K., and Koenil, A. (2002). The diurnal primate community in a dry evergreen forest in PhuKhieo Wildlife Sanctuary, Northeast Thailand. **The National History Bulletin of the Siam Society** 50: 75-88.

Cobet**,** G.B. and Hill, J.E. (1992). **The mammals of the Indomalayan region**. Natural History Museum and OUP Press, Oxford 488 pp.

Cox, M. J., P. P. Van Dijk, J. Nabhitabhata, and K. Thirakhupt. (1998). **A photographic guide to snakes and other reptiles of Thailand and Southeast Asia**. Asia Books, Bangkok.

Duellman, W. E. and Trueb, L. (1994). **Biology of amphibians**. Johns Hopkins University

Press, Baltimore.670 pp.

Froese, R. and Pauly, D. (2011). **FishBase**. [On-line]. Available: http://www.fishbase.org.

IUCN. (2012). **The IUCN Red List of Threatened Species.** [On-line]. Available: http://www.iucnredlist.org.

Khonsue, W. and Thirakhupt, K. (2001). A checklist of the amphibians in Thailand. **The Natural History Journal of Chulalongkorn University** 1(1): 69-82.

Lekagul, B., and J. A. McNeely (1988). **Mammals of Thailand** (2nded.). SahakarnBhaet, Bangkok. 758 pp.

Lekagul, B., and P. D. Round. (1991). **A Guild to the Birds of Thailand**. Bangkok.SahaKarn Bhaet,

Linzey, D.W. (2001). **Vertebrate biology**. McGraw-Hill, New York. 530 pp.

Nabhitabhata, J., Chan-ard, T., and Chuaynkern, Y. (2000). **Checklist of amphibians and reptiles in Thailand**. Office of Environmental Policy and Planning, Bangkok.152 pp.

Nuñeza, O.M., Ates, F.B., and Alicante, A.A. (2010). Distribution of endemic and threatened herpetofauna in Mt. Malindang, Mindanao, Philippines. **Biodiversity Conservation** 19: 503-518.

Ricklefs, R.E. (1990). **Ecology.**(3rded.). W.H. Freeman and Company, New York.898 pp.

Robinson, M.F., Smith, A.L., and Bumrungsri, S. (1995). Small mammals of Thung Yai Naresuan and Huai Kha Khaeng Wildlife Sanctuaries in Western Thailand. **The National History Bulletin of the Siam Society**. 43: 27-54.

Sodhi N., Bickford D., Diesmos A., Lee T., Koh L., Brook B., Sekercioglu C., and Bradshaw, C. (2008). Measuring the meltdown: drivers of global amphibian extinction and decline. **PloSONE** 3(2): e1636.

Vaughan, T. A., Ryan, J. M., and Czaplewski, N. J. (2000). **Mammalogy.**(4th ed.). Saunders College, Fort Worth. 565 pp.

Well, K.D. (2007). **The ecology and behavior of amphibians**. The University of Chicago Press, Chicago. 1,400 pp.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

ภาคผนวก ก ผลการสำรวจสัตว์ชนิดต่างๆ ในแต่ละครั้ง

สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม

	ชื่อไทย	การสำรวจ				
		ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3	ครั้งที่ 4	สัมภาษณ์
1	หนูท้องขาว	0	1	1	0	1
2	กระจ้อน	0	1	0	0	1
3	กระรอกหลากสี	0	1	0	0	1
4	กระแตเหนือ	0	1	0	0	1
5	อีเห็นธรรมดา	1	1	0	1	1
6	ค้างคาวลูกหนูบ้าน	1	1	0	0	0
7	ค้างคาวแวมไพร์แปลงเล็ก	0	1	0	0	0
	รวม	2	7	1	1	1

สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก

	ชื่อไทย	การสำรวจ				
		ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3	ครั้งที่ 4	สัมภาษณ์
1	กบนา	1	0	1	0	1
2	กบหนอง	1	0	0	0	0
3	เขียดทราย	1	1	0	0	0
4	คางคกบ้าน	1	1	0	1	1
5	ปาดบ้าน	1	0	1	1	1
6	อึ่งน้ำเต้า	1	1	0	0	0
7	อึ่งข้างดำ	1	1	1	0	1
8	อึ่งแม่หนาว	0	0	1	0	0
9	อึ่งลาย	1	1	1	1	0
10	เขียดงูเกาะเต่า	0	0	1	0	0
	รวม	8	5	6	3	4

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

สัตว์เลื้อยคลาน

	ชื่อไทย	การสำรวจ				
		ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3	ครั้งที่ 4	สัมภาษณ์
1	งูเขียวหางไหม้ท้องเหลือง	0	0	0	0	1
2	งูจงอาง	0	0	0	0	1
3	งูเห่า	0	0	0	0	1
4	งูทับสมิงคลา	0	0	0	0	1
5	งูปลิง	0	0	1	0	0
6	งูหัวกะโหลก	0	1	0	0	0
7	งูลายสอใหญ่	0	0	1	0	0
8	งูลายสอบ้าน	1	0	1	0	0
9	งูลายสาบคอแดง	1	0	0	0	0
10	งูสิงหางลาย	1	0	0	0	0
11	งูปี่แก้วลายแต้ม	1	0	0	0	0
12	งูเขียวพระอินทร์	0	0	1	0	0
13	ตุ๊กแกบ้าน	0	1	0	0	1
14	จิ้งจกหางหนาม	0	0	1	1	0
15	จิ้งจกดินลายจุด	1	1	0	1	0
16	กิ้งก่ารั้ว	1	1	0	0	0
17	กิ้งก่าแก้ว	1	1	0	1	0
18	กิ้งก่าบิน	0	0	0	0	1
19	เหี้ย	1	0	0	0	1
20	จิ้งเหลนบ้าน	0	1	1	1	0
21	จิ้งเหลนภูเขาเกล็ดเรียบ	1	0	0	0	0
22	จิ้งเหลนดินจุดดำ	1	0	1	1	0
	รวม	10	6	7	5	7

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

นก

	ชื่อไทย	การสำรวจ				
		ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3	ครั้งที่ 4	สัมภาษณ์
1	นกเป็ดผีเล็ก	0	0	0	0	1
2	นกกระสาแดง	0	0	0	0	1
3	นกยางกรอกพันธุ์จีน	0	1	0	0	1
4	นกยางควาย	0	0	0	0	1
5	นกยางโทนใหญ่	0	0	0	0	1
6	นกยางโทนน้อย	0	0	0	0	1
7	นกยางเปีย	0	0	0	0	1
8	นกยางไฟหัวดำ	0	0	0	0	1
9	นกยางไฟธรรมดา	0	0	0	0	1
10	เป็ดแดง	0	0	1	0	1
11	เหยี่ยวขาว	0	0	0	1	1
12	เหยี่ยวกิ้งก่าสีดำ	0	0	0	0	1
13	เหยี่ยวนกเขาพันธ์จีน	0	0	1	0	0
14	เหยี่ยวนกเขาชิครา	0	1	1	0	1
15	เหยี่ยวรุ้ง	0	0	0	0	1
16	ไก่ป่า	1	1	1	0	1
17	นกกระทาทุ่ง	0	1	0	0	1
18	นกคุ่มคอลาย	0	0	0	0	1
19	นกหัวโตเล็กขาเหลือง	0	1	1	0	0
20	นกเปล้าธรรมดา	0	0	0	0	1
21	นกเขาไฟ	1	1	0	0	1
22	นกเขาใหญ่	1	1	1	1	1
23	นกเขาชวา	0	0	0	0	1
24	นกแขกเต้า	0	0	0	0	1
25	นกกาเหว่า	0	1	1	0	1
26	นกบังรอกใหญ่	1	1	0	0	1
27	นกกระปูดใหญ่	1	1	1	0	1

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

ชื่อไทย	การสำรวจ				
	ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3	ครั้งที่ 4	สัมภาษณ์
28 นกฮูก	0	0	0	0	1
29 นกเค้าโมง, นกเค้าแมว	1	1	1	0	1
30 นกตบยุงหางยาว	0	0	0	0	1
31 นกกะเต็นน้อยธรรมดา	0	1	0	1	1
32 นกกะเต็นอกขาว	0	1	0	0	1
33 นกตะขาบทุ่ง	1	1	1	1	1
34 นกกะรางหัวขวาน	0	0	0	0	1
35 นกโพระดกธรรมดา	1	1	1	1	1
36 นกโพระดกหูเขียว	0	1	1	0	1
37 นกตีทอง	0	0	1	0	1
38 นกหัวขวานสามนิ้วหลังทอง	0	0	0	0	1
39 นกแอ่นตาล	1	1	1	1	1
40 นกนางแอ่นบ้าน	1	0	0	0	1
41 นกนางแอ่นตะโพกแดง	0	0	1	0	0
42 นกจาบฝนปีกแดง	0	0	1	0	0
43 นกเด้าดินทุ่ง	1	1	1	1	1
44 นกเด้าลมเหลือง	0	0	0	1	0
45 นกพญาไฟสีเทา	1	0	0	0	0
46 นกเขียวก้านตองปีกสีฟ้า	0	0	0	0	1
47 นกปรอดทอง	0	0	0	0	1
48 นกปรอดเหลืองหัวจุก	1	1	1	0	1
49 นกปรอดหัวโขน	0	0	0	0	1
50 นกปรอดหัวสีเขม่า	1	1	1	0	1
51 นกปรอดคอลาย	1	1	1	0	1
52 นกปรอดสวน	0	1	1	1	0
53 นกแซงแซวหางปลา	1	1	0	0	1
54 นกแซงแซวสีเทา	0	0	0	0	1
55 นกแซงแซวหงอนขน	1	1	1	0	1
56 นกแซงแซวหางบ่วงใหญ่	1	1	1	0	1
57 นกขมิ้นท้ายทอยดำ	0	0	0	0	1

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

ชื่อไทย	การสำรวจ				
	ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3	ครั้งที่ 4	สัมภาษณ์
58 นกปีกลายสก๊อท	0	1	1	1	1
59 นกขุนแผน	0	0	0	0	1
60 อีกา	1	1	1	1	1
61 นกจาบดินอกลาย	0	1	0	0	1
62 นกกินแมลงอกเหลือง	0	1	0	0	0
63 นกกะรางหัวหงอก	0	0	0	0	1
64 นกกระจิ๊ดปากหนา	0	1	0	0	0
65 นกกระจิ๊ดขั้วโลกเหนือ	0	1	0	0	0
66 นกกระจิ๊ดคิ้วดำท้องเหลือง	0	1	0	0	0
67 นกกระจิ๊ดธรรมดา	1	1	1	0	0
68 นกยอดข้าวหางแพนลาย	0	0	1	1	0
69 นกกระจิบคอดำ	0	1	0	1	0
70 นกกางเขนบ้าน	0	1	1	1	1
71 นกยอดหญ้าหัวดำ	0	1	0	0	0
72 นกยอดหญ้าสีดำ, นกขี้หมา	0	1	1	0	1
73 นกกระเบื้องคอขาว	0	1	0	0	0
74 นกจับแมลงสีน้ำตาล	1	1	0	0	1
75 นกจับแมลงคอแดง	0	1	0	0	0
76 นกจับแมลงหัวเทา	1	1	0	0	0
77 นกจับแมลงอกสีฟ้า	0	0	0	0	1
78 นกอีแพรดแถบอกดำ	1	0	0	1	1
79 นกจับแมลงจุกดำ	1	0	0	0	0
80 นกแซวสวรรค์	0	0	0	0	1
81 นกอีเสือสีน้ำตาล	1	1	1	0	0
82 นกแอ่นพง	1	1	1	1	0
83 นกกิ้งโครงคอดำ	1	1	1	1	1
84 นกเอี้ยงสาริกา	1	1	1	1	1
85 นกเอี้ยงหงอน	0	1	1	1	1
86 นกขุนทอง	0	0	0	0	1
87 นกกินปลีแก้มสีทับทิม	0	1	0	0	0

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

ชื่อไทย	การสำรวจ				
	ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3	ครั้งที่ 4	สัมภาษณ์
88 นกกินปลีอกเหลือง	1	1	1	1	1
89 นกกินปลีดำม่วง	0	0	0	0	1
90 นกปลีกล้วยเล็ก	0	0	0	0	1
91 นกสีชมพูสวน	1	1	1	1	1
92 นกกระจอกบ้าน	1	1	0	1	1
93 นกกระติ๊ดขี้หมู	0	1	0	1	0
รวม	31	51	36	23	70

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

ปลา

	ชื่อไทย	การสำรวจ				
		ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3	ครั้งที่ 4	สัมภาษณ์
1	ปลากระสูบจุด	1	1	1	-	0
2	ปลาสร้อยนกเขา	1	1	0	-	0
3	ปลาช่า	1	1	1	-	0
4	ปลากาดำ	1	0	0	-	0
5	ปลานวลจันทร์เทศ	1	1	0	-	0
6	ปลาแก้มช้ำ	1	0	0	-	0
7	ปลาตะเพียนขาว, ตะเพียน	1	1	1	-	0
8	ปลาตะเพียนทอง	0	1	0	-	0
9	ปลาจาด	0	1	0	-	0
10	ปลาชิวหางแดง	0	1	1	-	0
11	ปลายี่สก	0	1	0	-	0
12	ปลาเลียหิน	0	1	0	-	1
13	ปลาบู่ หรือบู่ทราย	1	1	0	-	0
14	ปลาสลาด	1	1	0	-	0
15	ปลาหมอช้างเหยียบ	1	1	1	-	0
16	ปลานิล	1	1	1	-	0
17	ปลากดเหลือง	1	0	0	-	0
18	ปลาดุกอุย	0	1	0	-	0
19	ปลาดุก, ดุกด้าน	1	1	0	-	0
20	หอยเชอรี่	1	1	1	-	0
21	ปลาแป้นแก้ว	0	1	0	-	0
22	ปลาหมอ	0	1	1	-	0
23	ปลาแขยงหิน	0	1	0	-	1

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

ชื่อไทย	การสำรวจ				
	ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3	ครั้งที่ 4	สัมภาษณ์
24 ปลากดเหลือง	1	0	0	-	0
25 ปลาผีเสื้อติดหิน	0	1	0	-	1
26 ปลาผีเสื้อติดหินน่าน	0	1	0	-	1
27 ปลากระทุงเหว	0	1	0	-	1
28 ปลาซะโด	0	1	0	-	1
29 ปลาก้าง	0	1	0	-	1
30 ปลาช่อน	0	1	1	-	0
31 ปลารากกล้วยหรือช่อนทราย	0	1	0	-	1
32 ปลาหมูข้างลาย	0	1	0	-	1
33 ปลาเสือตอลายเล็ก	0	1	0	-	1
34 ปลากระทิง หรือหลาด	0	1	0	-	1
35 ปลาหลด	0	1	0	-	0
36 ปลาสลิด	0	1	1	-	0
37 ปลากระดี่นาง	0	1	0	-	0
38 ปลาแรด	0	1	0	-	1
39 ปลาไหล	0	1	1	-	0
40 ปลาปักเป้าแคระ	0	1	0	-	0
รวม	15	36	11	-	12

หมายเหตุ 0 คือ ข้อมูลการสำรวจไม่พบ

1 คือ ข้อมูลการสำรวจพบ

- คือ ไม่ได้ทำการสำรวจและเก็บตัวอย่างชนิดพันธุ์ปลาในครั้งที่ 4 เนื่องจากสภาพภูมิอากาศไม่เอื้ออำนวย

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

ภาคผนวก ข ตัวอย่างรูปภาพสัตว์บางชนิดที่สำรวจพบ

สัตว์เลี้ยงลูกด้วยน้ำนม

ค้างคาวลูกหนูบ้าน

ค้างคาวแวมไพร์แปลงเล็ก

สัตว์เลื้อยคลาน

จิ้งเหลนภูเขาเกล็ดเรียบ

งูปี่แก้วลายแต้ม

งูลายสาบคอแดง

สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก

เขียดทราย

กบหนอง

ปาดบ้าน

อึ่งน้ำเต้า

อึ่งลาย

ปลา

ปลากระสูบจุด

ปลาสร้อยนกเขา

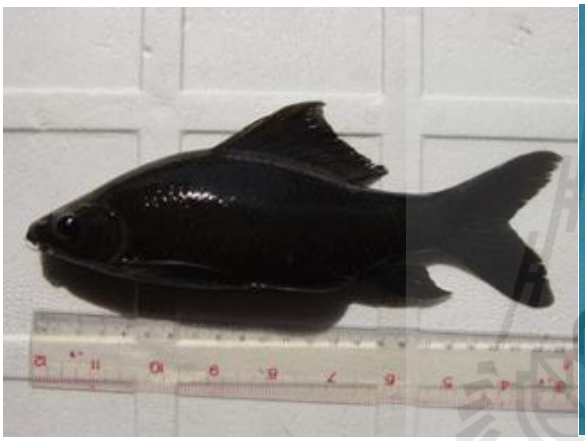

ปลากาดำ

ปลานวลจันทร์เทศ

ปลาสลาด

ปลาแก้มช้ำ

ประวัติคณะวิจัย

หัวหน้าโครงการ

1.**ชื่อ** นายพงศ์เทพ สุวรรณวารี

Mr. Pongthep Suwanwaree

2. **ตำแหน่งปัจจุบัน** ผู้ช่วยศาสตราจารย์

3. **หน่วยงาน**

สาขาวิชาชีววิทยา สำนักวิชาวิทยาศาสตร์

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา 30000

โทรศัพท์ 044 - 224633, โทรสาร 044 – 224633

E-mail : pongthep@sut.ac.th, ptsuwan@hotmail.com

4. **ประวัติการศึกษา**

2546 Ph.D. (Crop and Soil Science) Michigan State University, U.S.A.

2537 วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2534 วิทยาศาสตรบัณฑิต (พฤกษศาสตร์) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

8. ผลงานวิชาการ

Dorji, K. and **P. Suwanwaree**. 2011. CO_2 emission from natural forest, forest plantation and agricultural areas in the Northeast of Thailand. **Bhutan Journal of Renewable Natural Resources**. 7(1):47-57

Phiapalath, P., C. Borries and **P. Suwanwaree**. 2011. Seasonality of group size, feeding, and breeding in wild red-shanked douc langurs (Lao PDR). **American Journal of Primatology**. 73:1-11

Phiapalath, P. and **P. Suwanwaree**. 2010. Time budget and activity of Red-shanked douc langur (*Pygathrix nemaeus*) in Hin Namno National Protected Area, Lao PDR. p.171-178/*In* T. Nader, B.M. Rawson and V.N. Thinh (eds.). **Conservation of Primates in Indochina**.Frankfurt Zoological Society and Conservation International, Hanoi, Vietnam.

Somniyam, P. and **P. Suwanwaree**. 2009. The diversity and distribution of terrestrial earthworms in Sakaerat Environmental Research Station and adjacent areas, Nakhon Ratchasima, Thailand. **World Applied Science Journal**. 6 (2): 221-226.

ผู้ช่วยวิจัย 1

1. ชื่อ นายศราวีอรุณ

Mr. SaraweeAroon

2. **ตำแหน่งปัจจุบัน** นักศึกษาปริญญาเอก

3. หน่วยงาน

สาขาวิชาชีววิทยา สำนักวิชาวิทยาศาสตร์

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา 30000

มือถือ 081-966-7171 โทรศัพท์ 044-224633 โทรสาร 044-224633

อีเมล์ sarawee_777@yahoo.com

5. ประวัติการศึกษา

2545 วิทยาศาสตรบัณฑิต (เทคโนโลยีการผลิตสัตว์) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

8. ผลงานวิชาการ

Suwanwaree, P., **S. Aroon**, J. Suwanrat, S. Hengbunmee and C.T. Strine. 2012. Animal conservation status in Plant Genetic Protection Area of Nampung Dam, Northeast of Thailand. **The Oceania 2012: People and Conservation in Land and Sea Country**, 21-23 September, Darwin, Australia.

Aroon, S. and P. Suwanwaree. 2011. Diversity of vertebrate wildlife on the main roads in Khao Yai National Park.**The 32th Thailand Wildlife Seminar**, 15-16 December, Kasetsart University, Bangkok, Thailand

Suwanwaree, P., **S. Aroon**, J. Suwanrat, W. Tantipanatib, S. Hengbunmee and P.J. Grote. 2011. Diversity of vertebrates in Suranaree University of Technology, Northeast Thailand. **The 2011 Pacific Neighborhood Consortium (PNC) Annual Conference and Joint Meetings**, 19-21 October, Chulalongkorn University, Bangkok, Thailand

Aroon, S. and P. Suwanwaree. 2011. Preliminary survey of vertebrate wildlife hotspots on the main road in Khao Yai National Park. **The 1st Biodiversity Resource Management Conference**, 12-14 October, Thailand's Science Park Conference Center, Patum Thani, Thailand

ผู้ช่วยวิจัย 2

1.**ชื่อ** นางสาวจิระภาสุวรรณรัตน์

Ms. Jirapa Suwanrat

3. **ตำแหน่งปัจจุบัน** นักศึกษาปริญญาเอก

4. **หน่วยงาน**

สาขาวิชาชีววิทยา สำนักวิชาวิทยาศาสตร์

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา 30000

มือถือ 085-212-2301 โทรศัพท์ 044 - 224633, โทรสาร 044 – 224633

E-mail : suwanratj@hotmail.com

5. **ประวัติการศึกษา**

2547-2551 วิทยาศาสตรบัณฑิต (ชีววิทยา, เกียรตินิยมอันดับ 1) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

8. ผลงานวิชาการ

Suwanwaree P., S. Aroon, **J. Suwanrat**, S Hengbunmee and C. T. Strine. 2012. Animal Conservation status in Plant Genetic Protection Area of Nampung Dam, Northeast of Thailand. **The Oceania 2012: People and Conservation in Land and Sea Country**, 21-23 September, Darwin, Australia.

Suwanrat, J., N. Sukumal, P. Suwanwaree and T. Savini. 2012. Reproductive ecology and nest site selection of lowland Siamese fireback. **ATBC 2012 Asia-Pacific chapter meeting**, 24-27 March, Xishuangbanna Tropical Botanical Garden, Yunnan province, China. (Oral)

Suwanrat, J., D. Ngoprasert, P. Suwanwaree and T. Savini. 2011. Abundance estimation of Galliformes using camera traps: A case study in Sakaerat Biosphere Reserve, Thailand. **ATBC 2011 Asia-Pacific Chapter annual meeting: The biodiversity crisis in tropical Asia**, 12-15 March, Bangkok, Thailand. (Oral)

Suwanrat, J., T. Archawakom and P. Suwanwaree. 2011. Mammal diversity study using camera trap at Sakaerat Environmental Research Station. **The 32th Thailand Wildlife Seminar**, 15-16 December, Kasetsart University, Bangkok, Thailand.

Suwanwaree, P., S Aroon, **J. Suwanrat**, W.Tantipanatib, S.Hengbunmee and P.J. Grote. 2011. Diversity of vertebrates in Suranaree University of Technology, Northeast Thailand. **The 2011 PNC**, 19-21 October, Chulalongkorn University, Bangkok, Thailand.

Suwanrat, J., T. Artchawakom, N. Sukumal, D. Ngoprasert, T. Savini and P. Suwanwaree**.** 2010. Study of Siamese fireback (Lophura diardi) by using camera traps. **The 5th International Galliformes Symposium**, 7-14 November, Chiang Mai, Thailand. (Oral)

ผู้ช่วยวิจัย 3

1. ชื่อ นางสาวสุดารัตน์เฮงบุญมี

Ms. SudaratHengbunmee

2. **ตำแหน่งปัจจุบัน** นักศึกษาปริญญาเอก

3. หน่วยงาน

สาขาวิชาชีววิทยา สำนักวิชาวิทยาศาสตร์

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา 30000

มือถือ 087-327-6793

โทรศัพท์ 0-4422-4633 โทรสาร 0-4422-4650

อีเมล์ hug_u068@hotmail.com

4. ประวัติการศึกษา

2550 วิทยาศาสตรบัณฑิต (การจัดการประมง), มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง

5. ผลงานวิชาการ

Suwanwaree, P., S. Aroon, J. Suwanrat, **S. Hengbunmee** and C.T. Strine. 2012. Animal conservation status in Plant Genetic Protection Area of Nampung Dam, Northeast of Thailand. **The Oceania 2012: People and Conservation in Land and Sea Country**, 21-23 September, Darwin, Australia

Hengbunmee, S., D. Maensiri and P. Suwanwaree. 2012. Conservation of *Cycas tansachana*: A case study of Praphotisat Cave Temple, Kaengkhoi district, Saraburi province. **The 6th Botanical Conference of Thailand**, 28-30 March, Prince of Songkla University, Songkla, Thailand

Hengbunmee, S., D. Maensiri and P. Suwanwaree. 2012. *Cycas elephantipes* population survey at Nang Koi cliff, Phu Laenka National Park, Thailand. **The 2012 Annual Meeting of the ATBC Asia Pacific Chapter**, 24-27 March, Xishuangbanna Tropical Botanical Garden, Yunnan, China

Suwanwaree, P., S. Aroon, J. Suwanrat, W. Tantipanatib, **S. Hengbunmee** and P.J. Grote. 2011. Diversity of vertebrates in Suranaree University of Technology, Northeast Thailand. **The 2011 Pacific Neighborhood Consortium (PNC) Annual Conference and Joint Meetings**, 19-21 October, Chulalongkorn University, Bangkok, Thailand

ผู้ช่วยวิจัย 4

1. Name: Colin Thomas STRINE

2. Position Ph.D. Candidate

3Address: School of Biology, Institute of Science
Suranaree University of Technology

4. Education:

2007 B.Sc. Biology Dalhousie University, Canada

5. Publications and Conferences

Strine C.T., Ge T., Lim S., and Kim Y.S. (2012) Are the relative abundance and proportions of web-building and wandering spider functional groups in tropical forest leaf litter determined by prey availability? **The 2012 Annual Meeting of the ATBC Asia Pacific Chapter**, March 24-27, Xishuangbanna Tropical Botanical Garden, Yunnan, China.

Strine C.T., Aroon S., and Suwanwaree P. (2011) The forgotten taxa: Seasonal monitoring of snake diversity at Suranaree University of Technology in Nakhon Ratchasima, Thailand**. The 1st Biodiversity Resource Management Conference,** October 12-14, Thailand's Science Park Conference Center, Patum Thani, Thailand.